

EPISTOLA
S. PETRI,
SECUNDA.

SYRIACE,	ITALICE.
EBRAICE,	HISPANICE.
GRÆCE,	GALLICE.
LATINE,	ANGLICE.
GERMANICE.	DANICE.
BOHEMICE,	POLONICE.

Ex

Dispositione & Adornatione

ELIAE HVTTERI
GERMANI

דבטרוס שליח
דתרומיו :

הפלאון א

מעון כיפה עבד ושליח
ישוע המשיח לאשר לקחו
בקר גורלנו את אמונה בצדקה
אלהינו ומושיענו ישוע המשיח :

SIMON Pedro seruo y Apostolo de Iesus el Christo, a quillo che hanno conseguita fede d'un egual pregio con essoni, per la giustizia del nostro Zado e Salvatore Iesus Christo.

2 טיביתא ושלמה נסמא
ליתכו בידעתא דאלהא
ישוע מרנ :

La gratia e la pace sia multiplicatae la cognition di Dio e del nostro Signor Iesus.

3 איך כל מדם עם חילה
נאלהותא לתא דאלהא
ידחלמא נחל לו בידעתא
דקחו בשוכחא נבחילה :

Si come la sua Divina potentia ci ha donate tutte le cose che appartengono a la Vita e a la pietà per la cognition di colui che ci ha chiamati per la sua gloria e Virtù.

4 דבה מוחבתא טבתא
נמשפלותא מו אלהא
אתיהבי לו דבהון תהוון
שותפא לכנא דאלהא
למערך מו אלהא
דחבלא דפרגתא בישתא
בעלמא :

Per le quali ci sono state donate le grandissime e preziose promesse accoché per queste Vos fusse fatti partecipo de la natura divina, ritraendons Vos dala corruptione che è nel mondo per la concupiscencia.

5 ובחדא בעמל
נפלאותא בללא דכיממא
תלאון דתחווין פאמיונתכו
חילה פחילה מדעא :

E Voi mettendovi in questo istesso, mi diligente, aggiungete con la vostra fidee Virtù, e con la Virtù, scientia.

השליח כלילה שגית :

א

מעון כיפה עבד ושליח
ישוע המשיח לאשר לקחו
בקר גורלנו את אמונה בצדקה
אלהינו ומושיענו ישוע המשיח :

SIMON Pedro seruo y Apostolo de Iesus el Christo, a losque aueys alcançado fe igualmente preciosa con nosotros en la justicia de nuestro Dios y Salvador Iesus el Christo.

2 תחנה לכם ושלום למרבה
בדעת אלהים וישוע המשיח
אדנינו :

Gracia y paz hos sea multiplicada enel conocimiento de Dios y de nuestro Sennor Iesus :

3 באשר חנו אותנו אלהים
בכוח כל צרכנו לחיות ולדאח
את אלהים בדעת הקורא
אותנו בכבוד ודבורה :

Como todas las cosas que pertenecen a la vida y a la piedad, nos son dadas de su divina potencia, por el conocimiento de aquel que nos ha llamado por su gloria y virtud.

4 אשר בם נחנו לנו בתחנה
את גדולת וקרוא מכל אשר
באלה תהיו חבדי טבע אלהים
לנוס מפני שחיתות התאנה
אשר בעולם :

Por las quales nos son dadas preciosas y grandisimas Promessas: para que por ellas fuessedes hechos participantes de la naturaleza divina, auiendo huydo de la corrupcion que está en el mundo por concupiscencia.

5 ובחל תיעזו בכל כחכם
ובכל מאדכם דעו וכלכלו
חיל דבורה באמונתכם ובחיל
דבורה את דעה :

Vosotros tambien poniendo toda diligencia enelto mismo, mostrad en vuestra fe virtud y en la virtud scientia.

ΠΕΤΡΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
καθ' ἑαυτὸν δόξα.

ΚΕΦΑΛ. α'.

ΤΙΜΕΩΝ ΠΙΤΡΟΣ ΔΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ΤΟΙΣ ΙΣΤΟΜΕΝ ΗΜΙΝ ΛΑΧΕΤΑΙ ΠΙΣΤΙΝ ΕΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΤΩ ΘΕΩ ΗΜΩΝ ΚΥΣΩΤΗΡΙΩ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

SIMEON Pierre seruaiteur & Apostre de Iesus Christ, à vous qui auez obtenu foy de pareill prix avec nous par la iustice de nostre Dieu & Sauueur Iesus Christ:

2. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πολλή
ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ
τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Grace & paix vous soit multipliee en la cognouissance de Dieu, & de nostre Seigneur Iesus.

3. Ὡς πάντες ἡμῶν τῆς θείας
δουλείας αὐτῷ πρὸς ζωὴν καὶ
ἀσφάλειαν δεδοσμενός, διὰ τὴ
παραγωγῆς τῆς καλέσμενός ἡμᾶς
διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς.

Comme ainsi soit que la diuine puissance nous ait donné tout ce qui appartient à la vie & piété par la propre gloire & vertu :

4. Δι' ὧν καὶ μέγαται ἡμῖν καὶ τί-
μιος ἐπαγγελίαται δεδοσμένη, ἵνα
διὰ τῶν ἡμετέρων θείας ἀποστολῆς
φύσως, ὡς φωνόντες ἐν ἐν σμῆν
ἐν Πιτρίμω Φθρηῶς.

Par lesquelles nous sont donnees les grandes & precieuses promesses, afin que par icelles vous soyen faites participants de la nature diuine, en s'eschappés de la corruption qui est au monde en conuiscence.

5. Καὶ αὐτὸν τὸν ἵσον δούλῳ πρὸς
ἐν παρρησίᾳ καὶ φόβῳ, ἀποδοτέον
ἐν τῇ πίστι ὑμῶν τῷ ἀρετῶν,
ἐν τῇ ἀρετῇ τῇ κατὰ τὴν ἀρετήν.

Vous donc aussi de meisme y apportez toute diligence, adictez vertu par dessus avec vostre foy : & avec vertu science :

II. PETRI.

CAP. I.

Simon Petrus, servus & Apostolus Iesu Christi, iis qui coequali nobis. cum sortiti sunt fidem in iustitia Dei nostri, & Salvatoris Iesu Christi.

Simon Peter a servant & an Apostle of Iesus Christ / to you which have obtained like precious faith with us by the righteousness of our God and Saviour Iesus Christ.

2. Gratiar vobis & pax adimpleatur in cognitione Dei Christi Iesu Domini nostri.

Grace & peace be multiplied to you by the knowledge of God and of Iesus our Lord.

3. Quomodo omnia nobis divinae virtutis sunt, quae ad vitam & pietatem, donata sunt, per cognitionem eius, qui vocavit nos propria gloria & virtute.

According as his godly power hath given unto us all things that pertain unto life & godliness through the knowledge of him that hath called us unto glory and virtue.

4. Per quem maxima & pretiosa nobis promissa donavit: ut per haec efficiamini divinae confortes naturae, fugientes eius quae in mundo est, concupiscentiae corruptionem.

Whereby most great and precious promises are given unto us / that by them we should be partakers of the godly nature in that we flee the corruption which is in the world through lust.

5. Vos autem curam omnem subinferentes: ministrare in fide vestra virtutem, in virtute autem scientiam.

Therefore give even all diligence: to have more and more virtue with your faith: and with virtue knowledge.

2. S. Petri.

Das I. Capitel.

Simon Petrus ein Knecht vnd Apostel Iesu Christi. Denen die mit vns eben denselbigen theuren Glauben überkommen haben / in der Gerechtigkeit / die vnser GOTT gibt / vnd der Heyland Iesus Christus.

Simon Petrus / Ihesu Christi Diener oc Apostel. Dem / som haffue lge den samme dyrebar Tro mer off / I den Retferdighed / som vor Gud giffue / oc den Treliere Ihesus Christus.

2. Gott gebe euch vil gnade vnd freude / Durch das erkennenis Gottes vnd Iesu Christi vnsers HERREN.

Gud giffue eder megen Raade oc Fred / forme delst Guds oc Ihesu Christi vor HERREN bekendelse.

2. Nach dem allerley seiner Göttlichen krafft / was zum leben vnd Göttlichem wandel dienet / vns geschendet ist / durch die erkennenis / des / der vns beruffen hat / durch seine herzigkeit vnd tugend.

Esferdiat hans Guddommelige Krafft / huad som herer til Effuet oc Gudelig omgengelse / er off giffuen i alle maade / forme delst hans Bekendelse / som off talled / ved sin Herlighed oc Dygd.

4. Durch welche vns die theure vnd allergröfsten Verheissung geschendet sind / nemlich / das jr durch dasselbige theilhaffig werdet der Göttlichen Natur / so jr flieht die vergengliche lust der Welt.

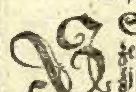
Formedelst hulle de dyrebare oc aller sterke Foriettelser ere off giffue / som er / At i der ved bliffue delactige i den Guddommelige Nature / der som i fly Verdens forgengelige lyst.

5. So wendet allen ewren fleisch daran / vnd reichet dar inn ewrem Glauben tugend / vnd in der tugend bescheidenheit.

Saa gorer al eders flid der til / oc beufter Dygdelighed i eders Tro / oc i Dygdelighed Vestedelighed.

II. S. Petri.

Kapitola I

Simon Petrus ein Knecht vnd Apostel Iesu Christi. Denen die mit vns eben denselbigen theuren Glauben überkommen haben / in der Gerechtigkeit / die vnser GOTT gibt / vnd der Heyland Iesus Christus.

Simon Petrus / Ihesu Christi Diener oc Apostel. Dem / som haffue lge den samme dyrebar Tro mer off / I den Retferdighed / som vor Gud giffue / oc den Treliere Ihesus Christus.

2. Gott gebe euch vil gnade vnd freude / Durch das erkennenis Gottes vnd Iesu Christi vnsers HERREN.

Gud giffue eder megen Raade oc Fred / forme delst Guds oc Ihesu Christi vor HERREN bekendelse.

2. Nach dem allerley seiner Göttlichen krafft / was zum leben vnd Göttlichem wandel dienet / vns geschendet ist / durch die erkennenis / des / der vns beruffen hat / durch seine herzigkeit vnd tugend.

Esferdiat hans Guddommelige Krafft / huad som herer til Effuet oc Gudelig omgengelse / er off giffuen i alle maade / forme delst hans Bekendelse / som off talled / ved sin Herlighed oc Dygd.

4. Durch welche vns die theure vnd allergröfsten Verheissung geschendet sind / nemlich / das jr durch dasselbige theilhaffig werdet der Göttlichen Natur / so jr flieht die vergengliche lust der Welt.

Formedelst hulle de dyrebare oc aller sterke Foriettelser ere off giffue / som er / At i der ved bliffue delactige i den Guddommelige Nature / der som i fly Verdens forgengelige lyst.

5. So wendet allen ewren fleisch daran / vnd reichet dar inn ewrem Glauben tugend / vnd in der tugend bescheidenheit.

Saa gorer al eders flid der til / oc beufter Dygdelighed i eders Tro / oc i Dygdelighed Vestedelighed.

א

6. כְּמִדְעָה מִכִּיכּוּתָא
וּכְמִכִּיכּוּתָא מִסִּיבְרָנוּתָא
וּכְמִסִּיבְרָנוּתָא דְחִלְתָּא
דְּאַלְהָא:

*Et con la scientia, temperantia, & con
la temperantia-patientia, & con la patientia,
pietate.*

7. וּבְדִחְלָמָא דְאַלְהָא
נְהִינּוּ מִלִּינוּ חִיבָא דְלָא
מִסְכּ בְּאַפָּא דְמוֹ לְבָנוּ
דְּכִנָּא וְנִסְרָא תְהוּוּ מ
מִחְבִּין חַד לַחַד:

*Et con lapietate, amor fraterno, & con
l'amor fraterno, charitate.*

8. חֲלִיזוּ דִּין אִין נִהוּוּ ע
עֲמִכּוּן וְתִמְחִירֵנוּן כְּהוּוּ לָא
סְרִיקָאָא נִדְלָא בְּאַרְבָּא
וְקִימִינוּ לְכּוּן לְגִלְגָּלָא דְמָרְו
יְשׁוּעָא מְשִׁיחָא:

*Imperache effenda queste cose in voi,
& abbondanciosus, elle non se terranno
otiosi, ne infutuosus ne la cognition del
nostro Signor Iesus Christo.*

9. וְכָל-מִו דְּחִלִּיזָא
זְקִימִינוּ לָהּ וְסִמְיָא וְחִלִּיז
בְּעִינֵיהּ וְלָא מִתְחַנּוּא לָהּ
מִדָּם חֲנוּא גִיר נִפְשָׁה וְעִבֵּר
וְטַעֲמָא דְאַיְכָּנָא הִנֵּה דּוּכִנָּא
דְּתַטְהָא עֲתִיקָאָא:

*Ma chi non ha queste cose, è cieco, &
non vede da lungo, effendesi dimenticato
de la purgatione de i suoi vecchii peccati.*

10. מִטְלֵהֲנָא תִּירָאִירָא
אַחִי תִּלְאִינוּ דְּתִחְיִילוּן קִר
קִרְנִיכּוּן וְנִגְוִיתְכּוּן חֲלִיז
גִיר אִין עֲבִדְתוּן אָף עֵב
עֲבִדְתוּן תִּאֲדָמָא דְכִיכּוּתָא
תְהוּוּא לְכּוּן קִדְם אֱלֹהֵי
וְקִדְם בְּנִי נִשָּׂא אֲמִינָאִית:

*Per laqual cosa, fratelli, studiate più
tosto di far ferma la vostra vocatione &
electione: perche facendo voi queste cose,
non cadrete giamai.*

11. חֲכִנָּא גִיר תְהוּוּ לְכּוּן
מְסִיכָנָא מְעִלְנָא לְמִלְכּוּתָא
דְּמָרְו וּמִחְבִּין יְשׁוּעָא מִש
מְשִׁיחָא דְלַעֲלָם:

*Perchiose cose si farà largamente
data l'entrata nel regno del nostro Signor
re e Saluator Iesus Christo.*

נ

6. וּבְדִעָה לְהַתְאַפֵּק וּבְהַתְאַפֵּק
אַח-דְמִיָּה וּבְדְמִיָּה אַח-יִדְאָת
יְהוָה:

*Y en la sciencia templança, y en la templan-
ça paciencia, y en la paciencia temor de Dios.*

7. וּבִירְאָת יְהוָה אַח-אַחֵיהּ
וּבְאַחֵיהּ אַח-אַהֲבָה:

*Y en el temor de Dios amor hermanable, y
en el amor hermanable charidad.*

8. וְהֵאֱלָה אִם יְהוָה לְכֶם וְיִתְּרוֹן
לָא יַעֲבִיבְכֶם וְאַלְחִים וְלָא
בְּלִי-פִדְיָ בְּהַגְלֹת אֲדִינֵינוּ יְשׁוּעָא
הַמְשִׁיחַ:

*Porque si en vosotros ay estas cosas, y abun-
dan, no hos dexaran estar ociosos, ni esteriles en
el conocimiento de nuestro Sennor Iesus el Chri-
sto.*

9. וְאַשֶׁר לָא יַעֲמִדוּ עִמּוֹ דְּדְבָרִים
הֵאֱלָה עִיר הוּא וְתַכְלֵל אֶשֶׁר
שָׂכַח אַח-טְהִרַת חֲטֵאֵתֵינוּ
הַדְּאִשְׁוֹחַ:

*Empero el que no tiene estas cosas, es ciego,
y anda tentando el camino con la mano, estando
oluidado de la purgacion de sus antiguos pec-
ados.*

10. לְכֶן אַחִי בְּמַאֲדָכֶם תִּדְעוּ
לְהַעֲיִי וּלְהַחֲבִיחַ אַח-קִרְיָאֲתָכֶם
וּמִכְחִדְכֶם (בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים)
וְאִם תַּעֲשׂוּ זֹאת-לְעוֹלָם לָא
תִּגְזַפוּ:

*Por loqual hermanos, tanto más trabajad
de hazer, por buenas obras, firme vuestra voca-
cion y elecion: porque haziendo estas cosas, no
caereys jamas.*

11. כִּי-כִכָּה בְּעֶשֶׂר יָכוֹן לְכֶם
מְבוֹא לְמִלְכּוּת אֲדִינֵינוּ מִשְׁיָעִינוּ
יְשׁוּעָא הַמְשִׁיחַ לְעוֹלָם:

*Porque destamadera hos sera abundante-
mente administrada la entrada en el Reyno eren-
do de nuestro Sennor y Saluator Iesus el Christo.*

א.

6. Ἐν τῇ γνώσει τὴν ἐγκρασίαν,
ἐν τῇ ἐγκρασίᾳ τὴν ὑπομονήν,
ἐν τῇ ὑπομονῇ τὴν ἀγάπην.

*Et avec science, attremperance: &
avec attremperance, patience: & avec pa-
tience, pieté:*

7. Ἐν δὲ τῇ ἀσφιλίᾳ τὴν φιλα-
δελφίαν, ἐν τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν
ἀγάπην.

*Et avec pieté, amour fraternelle:
& avec amour fraternelle, charité.*

8. Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ἀπαραχρηστέα
καὶ ἀλεοναζόντα ὅσα ἀργεὺς & οὐ
ἀκαρπύτους καὶ ἄσητον εἰς τὴν ἑκου-
σίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπιγίγνωσι.

*Car si ces choses sont en vous, & y
abondez, elles ne vous laisseront point
oïseux, ne steriles en la cognoissance de
nostre Seigneur Iesus Christ.*

9. Ὁ γὰρ μὴ πύρεται τὸ πνεῦμα,
τοῦ ἁγίου, μὴ ἀπολείπει τὸν
καθαρσμοῦ τῶν παλαιῶν αὐτοῦ
ἀμαρτιῶν.

*Car celui en qui ces choses ne se trou-
vent point, est aveugle, & ne voit lo-
int de loin, ayant oublié la purifica-
tion de ses vieux pechés.*

10. Διὸ μάλλον, ἀδελφοί, σπου-
δάσατε βεβαιῶσαι ὑμῶν τὴν ἐκ-
λογήν καὶ ἐκλογὴν ποιήσατε. ταῦτα γὰρ
ποιούντες οὐ μὴ πηλείσθῃτε ποτε.

*Pourtant, freres, estudiez-vous plus
ost à affermir vostre vocation & electi-
on: car en ce faisant vous ne chopperez
iamais.*

11. Οὕτω γὰρ ταχέως ἐπιγί-
γνωσιν ὑμῖν ἡ εἰσόδος εἰς τὴν
αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν
ἰησοῦ χριστοῦ.

*Car pat en moyen l'entrée au ro-
yaume eternal de nostre Seigneur &
Sauveur Iesus Christ vous sera abon-
damment fournie.*

II. PETRI.

CAP. I.

6. In scientia autem abstinentiam, in abstinentia autem patientiam, in patientia autem pietatem.

And with knowledge/temperance: and with temperance: patience: and with patience/godliness.

7. In pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis charitatem.

And with godliness/brotherly kindness: and with brotherly kindness/love.

8. Hæc enim si vobiscum adiunt, & superent: non vacuos, nec sine fructu vos constituent in Domini nostri Iesu Christi cognitione.

For if these things be among you / and abound / they will make you that ye neither shall dingle / nor be fruitless in the knowledge of our Lord, Jesus Christ.

9. Cui enim non præstod sunt hæc, cæcus est, & manentans, oblivionem accipiens purgationis veterum suorum delictorum.

For he that hath not these things / is blind / and cannot see farre off / & hath forgotten that he was purged from his old sinnes.

10. Quapropter fratres magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciat: hæc enim facientes, non peccabitis aliquando.

Wherefore brethren / give rather diligence to make your calling and election sure: for if ye doe these things / ye shall neuer fall.

11. Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri & salvatoris Iesu Christi.

For by this meanes an entering shall be ministered unto you abundantly into the everlasting kingdome of our Lord and Saviour Jesus Christ.

II. S. Petri.

Das I. Capitel.

6. Vnd in der bescheidenheit mässigkeit / vnd in der mässigkeit gedult / vnd in der gedult Gottseligkeit.

De i Bessedelighed Maedelighed / oc i maedelighed Taalmodighed / oc i taalmodighed Gudelighed.

7. Vnd in der Gottseligkeit Brüderliche liebe / vnd inn der Brüderlichen liebe gemeine liebe.

De i Gudelighed Broderlig karlighed / oc i Broderlig karlighed almindelig karlighed.

8. Denn wo solchs reichlich bey euch ist / wirds euch nicht faul noch unfruchtbar sein lassen / in der erkenntnis vnsers HERRN Jesu Christi.

Thi ac naar saa dant er rigelge hoff eder / da lader det eder icke bliffue lade eller wfructsommetige i vor HERRE Iesu Christi betendelse.

9. Welcher aber solches nicht hat / der ist blind vnd tappet mit der Hand / vnd vergisset der reinigung seiner vorigen Sünde.

Men huo som dette icke haaffuer / hand er Blind oc tressuer mer haanden / oc forglemmer sine fremfarne synders Renselse.

10. Darumb lieben Brüder / thut desto mehr fleiß / etwen beruff vnd erwählung fest zu machen. Denn wo jr solchs thut / werdet jr nicht straucheln.

Der saar / kære Brodre / gorer diff mere flid / at stadffeste eders kald oc Vdvalse. Thi ac gore i dette / da skulle icke snuble.

11. Vnd also wird euch reichlich dargereicht werden / der eingang zu dem ewigen Reich vnsers HERRN vnd Heilands Jesu Christi.

Oc eder skal saa rigelge giffuis / den Indgang til vor HERRE Iesu Christi ewige Rige.

II. S. Petra.

Kapitola I.

6. Vmžniti pal stikidmossiti: a w stikidmossiti trpiliwossiti: w trpiliwossiti pobožnostij:

Ž žvmfsethmošita skromnoš / ž skromnošeta čierpliwosć / žaše ž čierpliwosćia pobožnosć.

7. W pobožnostij pal Bratři / stym milowanijm: a w bratři / stym milowanij posluhujete častau.

Ž ž pobožnosćia vprzejmošć fu brácie / ž vprzejmošćia fu brácie milosć.

8. Nebo budaušit swami ty to wšecy / budaušit v wšo pto wyssowati / ne práždeni ani bez vžitku postaweni budete w poznanij Pana našeho Grijšije Krystia.

Abowlem gdy ty rzeczy w was sa y obfitują / ale czymia was przy nymi ani niepożytecznymi ku poznaniu Pana naszego Jezusa Krystia.

9. Kdož pal koli tčch wšecy nemā / slepyš gest / a rukau maslage / a nemagew paměti očišitnš swych staršch hššichuow.

Bo Etery tych rzeczy nie ma / then jest ślepy / daleka nie widziac / ża pamięta wšyż iż jest ocyšaćion ob staršch grzechow swych.

10. A protož Bratři snazte se na to / abyšcie dobrym skutky / potwrdili abożazowali glšitšho wassho powolanij w wolenij / neb to činijce / nebudete hšššyti ničda.

Przetoz bracia radzcie sie starycie abyście mocne czynili wezwanie y wybranie wassho / a te ślaby / sie tey rzeczy czynili / nio gdy sie nie powalacie.

11. Atudy spuosobij se wam hognš pšitup l wčēnēmu Krālowštwij / Pana našeho a Epashtie Gzu Krystia.

Abowlem thym sposoben hoy nie wam hōdšie dane wšiciedowšicnego Arošstwa Pana našego y zbawiciela Jezusa Krystia.

א

12. מִשֶּׁר הָיָה לֹא אֲשַׁתְּלָא
אֲמִינָתָה לְמַצְהָרֵי תְּכֻנָּה
עַל־יְהוֹן דִּינְצִיֹּן אֲתָנֹן וְ
וּמִשְׁרָרֵי עֲקִיבִיֹן
וּמִתְקִימֵי אֲנִיתֹן
בְּהִלְבֻנְתָּא הִי דִּילְפִתָּנֹן :

*Per ilche io non lasciarò d' ammonir-
vi sempre da queste cose, ancor che voi le
sappiate, e siate conformati na la presente
verità.*

13. הָדָא צִיר בְּאַנָּה סָבֵר
אַנָּה בְּמָא דְאַנָּה אֲנִי
בְּמִשְׁכְּנָא הָדָא לְמַצְהָרֵי תְּכֻנָּה
בְּעֻדְהֵנָּה :

*Perche io stimo esser cosa giusta, fin
alio sono in questo tabernacolo, singular-
mè con amministratione.*

14. מְבִס אֲנָה צִיר דְּהַשָּׂא
הוּא אֲתֵקֵרֵב לִי לְמִנְחֹה מִ
מְבִי לְמִשְׁכְּנִי וּמִכּוֹן נְשׁוּעָה
מִשִּׁיחָא אֲנִי לִי :

*Sapendo che in breve ho a metter gin
il mio tabernacolo, siccome il nostro Signor
I. X. V. Christo m' ha significato.*

15. אֲלֵאָה דִּיֹּדְכֵל וְבוֹ
אִיתֵּי לְכוּן בְּתֵר שׁוּלְמִתִּי
לְמִתְדַּבְּרוּתְכוֹן בְּמַלְי :

*E m'ingegnerò che ancor doppo lau-
mia morte vos possiate sempre ricordarsi
di queste cose.*

16. לֹא צִיר בְּשׁוּעִיתָא
בְּגִיְהִתְהָא דְּסִנְתָּא שְׁלֵמֹן
אֲלֵאָה אִידְעֹן לְכוּן לְחִילָא
וּמִאֲתִיתָה דְּמִכּוֹן נְשׁוּעָה
מִשִּׁיחָא בְּיָנו צִיר רַבִּיתָה :

*Perche noi non l'habbiamo ratificata
la potentia e la venuta del nostro Signor
I. X. V. Christo, andando dietro a favole
falsistiche: ma como quelli che habbiamo
co i nostri proprii ocelli veduta la sua
maiestà.*

17. בְּדִמְקַבֵּל צִיר מִן
אֲלֵהִי אֲבוּי אֲתֵקֵרֵב
וּתְשַׁבְּחִיתָא קִלָּא הָיָה מִן
שְׁמִי דְּאֵמֵר הָיָה בְּרִי
חֲבִיבָא דְּבִהּ אֲבִטְבִּית לָהּ :

*Perchè egli ricevè da Dio Padre hono-
re e gloria, essendosi mandata da la ma-
gnifica gloria sua al vero. Questo è il vero
Filiuol dilecto, nel quale io mi son com-
piaciuto.*

א

12. בְּנֵי עַל־כֵּן לֹא אֲנוּת לְחֻזְרִי
אֲתָכֶם תָּמִיד עַל־תְּהִלָּה אֲנִי
כִּי־יִדְעִים אֲתָם וּמִסְתַּפְּחִים
בְּאַמְתָּה הַקְּמַת לְפָנֵיכֶם :

*Por esto yo no dexaré siempre de amonesta-
ros de estas cosas, aunque vosotros las sepays, y
esteyis confirmados en la verdad presente.*

13. וּמִחֲשָׁב אֲנִי כִּי־עֲדָקָה הִיא
בְּהוֹתִי בְּמִשְׁכָּן תְּהִי לְעֻדְרִי
אֲתָכֶם בְּזִכְרוֹן :

*Porque tengo por justo, en tanto que estoy
en este tabernaculo, de incitaros con amonesta-
cion.*

14. בְּדַעְתִּי כִּי־מִמָּרוּר אֲנִי לְשִׁים
אֶת־מִשְׁכְּנִי מַעֲלִי אֵיכָכָה גַם
אֲדַנִּיעַ יְשׁוּעָה מִמִּשִּׁיחַ הַגִּיד לִי :

*Sabiendo que brevemente tengo de dexar
este mi tabernaculo como nuestro Sennor Iesus
el Christo me ha declarado.*

15. וְאֵינִיעַ אֲשֶׁר תְּהִי־לָכֶם סִבָּה
אַחֲרִי צֵאתִי לְחֻזְכִּדְכֶם אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה :

*Tambien yo procuraré siempre con diligen-
cia que despues de mi fallecimiento vosotros
podays tener memoria de estas cosas.*

16. כִּי־לֹא בִּלְבָד אַחֲרִי שְׁנִינֹת
מִחֲכָמוֹת כִּי־אֵם הוֹדַעְנוּכֶם
אֶת־כֹּחַ וּבִיאָה אֲדַנִּיעַ יְשׁוּעָה
מִמִּשִּׁיחַ כִּי־בְּעֵינֵינוּ רִאֵינוּ אֶת־
גְּדֻלָּתוֹ :

*Porque nosotros no hos auemos dado a co-
nocer la potencia, y la venida de nuestro Sennor
Iesus el Christo, siguiendo fabulas por arte cõ-
puestas, sino como auiendo con nuestros propi-
os ojos visto su Magestad.*

17. בְּתִקְחָתוֹ מֵאֱלֹהִים אֲבִי אֶת־
כְּבוֹד וְהָדָר בְּבוֹא עָלָיו מִלְּמַעְלָה
קוֹל בִּיהַּ מְגִדֶּלֶת כְּבוֹדוֹ הִיא הוּא
בְּנִי יְדִידִי אֲשֶׁר בּוֹ רָצִיתִי :

*Porque el auia recebido de Dios el Padre
honrray gloria, quando vna tal boz fue a el em-
biada de la manifiça gloria: este es el amado Hi-
jo mio, enel qual yo me he agradado.*

א.

12. Διὸ καὶ ἀμείψω ὑμᾶς ἀεὶ
ἐπαμνημονεύοντες τὰς ταύτας, καὶ περ
εἰδότες, καὶ ἰσχυρογόμενοι ἐν τῇ
παρούσῃ ἀληθείᾳ.

*Parquoi ie ne feral pareilleux de vous
ramenteuoir tousiours ces choses, ias-
soit que vous soyez cognoissans & fon-
dés en la verité presente.*

13. Διότι οὐκ ἔστιν ἰσχυρὸν, ὅτι
εἰμι ἐν ταύτῃ τῷ σκηνώματι δι-
αίον ὑμᾶς ἐκπαμνημόνισι.

*Car i'estime que c'est chose iuste, iē-
dis que ie suis en ce tabernacle, de vous
esveiller par aduertissement.*

14. Εἰδὼς ὅτι ταχὺ ἔστιν ἡ ἀποθῆ-
σις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ
ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς ἐδή-
λωσέν μοι.

*Sachant que de brief j'ai à desloger
de ce mien tabernacle, comme nostre
Seigneur Iesus Christ mesme le m'a de-
claré.*

15. Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκείσομαι ἔχων
ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξόδον ταύ-
της τῶν μνημῶν ταύτων.

*Mais ie mettrai peine qu'apres mon
de partement aussi vous puissiez conti-
nuellement vous ramenteuoir ces cho-
ses.*

16. Οὐ γὰρ ἐπεφύλαξις μοι ἵνα
ἐξαυτῶν λαθῇσαντες ἐγνοήσωμεν ὑ-
μῶν τὴν ταύτην καὶ ἡμῶν ἰησοῦς χρι-
στοῦ διδάσκοντες καὶ παρασίσταντες, ἀλλ'
ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἡμετέραν τῆς ἐκείνης με-
γαλότητι.

*Car nous ne vous auons point don-
né à cognoistre la puissance & la venue
de nostre Seigneur Iesus Christ, en en-
suivant des fables artificieusement cõ-
puestes: mais comme ayans veu de nos
propres yeux la maiesté d'icelui.*

17. Λαβὼν γὰρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ πα-
τρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φανῆς ἐν ἡ-
θείᾳ αὐτοῦ τοιαύτη ὑπὸ τῆς με-
γαλοπρεπείας δόξης, εἶπεν ὁ
υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ
ἐδόκνησα.

*Car il auoit receu de Dieu le Pere
honneur & gloire, quand vne telle voix
lui fut enuoyée de la gloire magnifi-
que. Cestui-ci est mon Fils bien-aimé,
auquel j'ai prins mon bon plaisir.*

12. Propter quod incipiam vos semper commonere de his: & quidem scientes & confirmatos vos in presentis veritate.

Wherefore I will not be negligent to put you always in remembrance of these things: though that ye have nowledge: and be stably fixed in the present truth.

13. Instum autem arbitror quam diu sum in hoc tabernaculo suscitare vos in commotione.

For I thinke it meete as long as I am in this tabernacle: to stirre you up by putting you in remembrance.

14. Certos quod velox est depositio tabernaculi mei secundum quod & Dominus noster Iesus Christus significavit mihi.

Seeing I know that the time is at hand that I must lay downe this my tabernacle: even as our Lorde Iesus Christ hath shewed me.

15. Dabo autem operam & frequenter habere vos post obitum meum, ut horum omnium memoriam faciatis.

I will endeavour therefore always: that ye also may be able to haue remembrance of these things after my departing.

16. Non enim indoctas fabulas secuti, notam fecimus vobis Domini nostri Iesu Christi virtutem & praescientiam: sed speculatores facti: illius magnitudinis.

For we followed not deceutable fables when we opened vnto you the power and coming of our Lorde Iesus Christ: but with our eyes we sawe his maiestie.

17. Accipiens enim à Deo Patre honorem & gloriam, voce delapsa ad eum huiusmodi à magnifica gloria, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi cōplacui, ipsum audite.

For he receiued of God the Father honour and glorie: wher there came such a voyce to him from the excellent glorie: This is my beloued Sonne, in whom I am well pleased.

12. Darumb wil ichs nicht lassen/ euch allezeit solches zuerinnern/ wie wol irs wisset/ vnd gestercket seht/ in der gegenwertigen Warheit.

Der saare vil teg der ickelade/ ar minde eder alsrib paa saadant/ Alliguel ar i vide oc ere styckede/ i den næruerendis sandhed.

13. Denn ich achte es billich sein/ so lange ich inn diser Hütten bin/ euch zu erwecken/ vnd erinnern.

Thi teg ætter det ar veretlibørlige/ ar opvæcke oc vaa minde eder/ saa længe som teg er i denne Bøllig.

14. Denn ich weiß/ daß ich meine Hütten bald ablegen muß/ wie mir denn auch vnser HERR Iesus Christus eröfnet hat.

Thi teg vced/ ar teg skal snarllige afflegge mi Bøllig/ lige som oc vor HERR Iesus Christus haaff uerobenbaeret mig.

15. Ich wil aber fleiß thun/ daß ihr allenthalben habt nach meinem abscheid/ solchs in gedechtniß zu halten.

De teg vil gøre min siid/ ar i alleuegne stælle haaff uer dette i hufommelse effier min Død.

16. Denn wir haben nicht den klugen Fabeln gefolgt/ da wir euch kunth gethan haben/ die krafft vnd zukunfft vnser HERR Iesu Christi/ sondern wir haben seine Herrlichkeit selber gesehen.

Thi vi effierfulde ickeløge Fabel/ der vi kundgørde eder vor HERR IESU Christi krafft oc tilkommelse. Men vi haaffue seiff seer hans Hertilghed.

17. Da er empfangen von Gott dem Vater ehre vnd preis/ durch eine stimme/ die zu ihm geschach von der grossen Herrlichkeit/ der massen: Dis ist mein lieber Sohn an dem ich wol gefallen habe.

Der hand siel ære oc priff aff Gud Fader/ forme belstent rest/ som stede til hannem aff den store herlig hed/ i saa maade/ Denne er min elskelige Søn/ ihu. Den teg haaffuer behagelighed.

12. A protoz budu was wzdnyctny napomijnani i tem wżecem/ a to jagisze vmele y storszen w pfitomni prawde.

Itak nie ja nstebam was zamyse vpominaci otolo tych rzecz/ choc omietat y powierdient iesthescie w terazinszeprawozie.

13. Nebo to mam ja sprawedsliwz doklad gsem w tomto Stanku/ abych was zbuzowal napomijnanim;

Abowiem mamam iest test swa: wiedzliwa rzecz/ polim iest w hy n przybytu pobudzac was pecz napominanie.

14. Wist gsa/ ze brate gest slozeni Stanku mcho/ natoz y Pan nasz Gsijso Krysus oznamit mnt.

Wiedzac i rycho sloze then moy przybytu/ iato y Pan nasz Iesus Krysus mnie oznaymit.

15. Y budut toho pisen/ abychy ste y wy po mnt smrti fastona tyto wtych zpomijnani mogli.

Alle tej postaram sie abyse e ps wzac u moim tych rzeczy w; mienta ciznac mogli.

16. Nebo nenasleduglisc wetpnych basni/ znamu alme wam wcinil Pana naste: ho Gsu Krysia moe a pfitomnost/ ale spactiwisse pfitomnau welechnost slawny go.

Abowiem ale oznaymilismy wam mocy y przyacia Pana naste: go Iesu Krysia/ dawiac sie basni/ i mit zmyslo nym/ ale ogladawchy oczyma nabyt mateliat tego.

17. Wist gest jagisze od Boga Dce Gsist y Slawu/ idny se stal i nemu hlas takos wy od welechn Slawy: Tens toz gest Gsu mng mly/ w kce rtmj mi se zalibilo/ gozo postlau chajte:

Bo byl wistal od Boga Gyea cjesy chwale/ gdy mu byl przy niesioz gles tak wy od wielkozy sey chwaly: Tenci test Gsu moy mily na Ethorpm ja przestawam.

N

18 וְהָלֹא הָיָה שְׁמִעוֹ
דִּהְיָה בְּכֹחַ שְׁמִיעַ כֹּד הַיּוֹנָן
עֲמֹה בְּטוֹרָה קְדִישָׁא :

E noi abbiamo questa voce mandata dal cielo, essendo insieme con lui nel santo monte.

19 וְאִתְּלוּ מִלְּתָנָה דִּנְ
דִּנְבִייתָא מִשְׁתַּדָּרָא וְעַבְדֵּי
אֲנִתָּו שְׁפִיר כֹּד תְּשִׁמְעוּן
לֵה אִין שְׁרָגָה דְּדִלִק ו
וּמְנַהֵר בְּאַתְרָא עֲמִטְנָה
וְחִשּׁוּכָא עֲדָמָה דִּיהוּה
יִרְמָה וְדִנְתָּ פּוֹכְבָּנָה
דִּנְהִירָה בְּלִבְתָּכוֹן :

Noi abbiamo etiandio la parola de Profeta più ferma : a laquelle voi face bene di stare attenti, come ad una lucerna che luce in luogo oscuro, infino a tanto ch'el giorno risplenda, e che la stella matutina si leuine voſtri cuori.

20 הָיָה דִּין תִּדְעוּן מִן
קִדְם כֹּל מִדָּם דְּכָל גְּבוּיָתָא
דִּכְתִּבְנָה לֹא הָיָה מִן
בּוֹשְׁתָא דְּבִנְיָשָׁא :

Intendendo primamente questo, che niuna Profetia de la Scrittura è di priuata interpretatione.

21 לִיתְיִיר בְּכָל וְכֹן בְּעִינָה
דְּכִרָּה נִשְׂא אֶתְתָּ גְבוּיָתָא
אֶלֹא מִן דִּהְיָה דְּקִדְשָׁא
מִתְּבַרְיִן מִלְּלוֹ קְדִישׁוֹן פְּנִי
נִשְׂא דִּהְיָה :

Imperò che la Profetia non fu giamai introdotta per humana volontà : ma i sancti homines de Dio hanno parlato ſpiritu de la Spirito ſanto.

ב

וְהָיוּ דִּין גְּבוּיָה דְּגִלָּה
בְּעִמָּא אִיכְנָה דְּכֹן יְהוּדִין
מִלְּבָנָה דְּגִלָּה דִּיעֲלוֹן
יְהוּדִינָה דְּהִירָה פִּלְגִּיתָה
וְסִדְקָה דִּאֲכֻדָּה וְיִכְבְּרוֹן
לְמִרְיָה דְּכִרְקֵהוֹן וְעֲלוֹן
עַל נִפְשֵׁהוֹן חֲבִלָּה
וְאֲכֻדָּה :

Non dimeno nel popolo ci furono ancor de falsi profeti : ſi come ancor tra voi faranno de falsi doctores, che introduciranno vobis auamento de la ſeſa de perdicion, e rimegaranno el Signor che gli ha ricomprati, tirandoli addosso vna profetia vana.

N

18 וְאִתְּלוּ חֲקוֹל אֲנִחוֹ שְׁמִעוֹ
כִּי־בָּה מִשְׁמִיעַ בְּהוֹתָנוּ עֲמֹ
בְּהִר קְדוֹשׁ :

Y nosotros oymos esta voz embiada del cielo, quando estauamos juntamente con el cucl monte ſancto.

19 וְיִשׁ לָנוּ דְּבַר הַנְּבִיאִים כֹּד
עִם אֶל אֲשֶׁר תִּיטִיבוּ לְעִשְׂוֹחַ
אִם תִּקְשִׁיבוּ לוֹ כִּמּוֹ לָנוּ
הַמּוֹפִיעַ בְּמָקוֹם חֹשֶׁךְ וְעֲלָמוֹת
עַד אֲשֶׁר יֵהֵל הַיּוֹם וְיָצֵה הַנֶּגֶה
בְּלִבְתָּיִכֶם :

Tenemos tambien la palabra de los Prophetas mas firme : ala qual hazeys bien de estar atentos como a vna candela que alumbra en lugar obscuro, hasta que el dia esclarezca, y el luzero de la mañana salga en vuestros coraçones.

20 וְזֹאת בְּרָאשׁוֹנָה תִּדְעוּ כִּי־
כָּל־דְּבַר הַנְּבוּיָה מְעַצָּת בְּנִי
אֲדָם לֹא נִהְיָה :

Entendiendo primero esto, que ninguna Prophecia de la Eſcritura es de particular interpretatione.

21 כִּי־בְרִצְיוֹן אֲדָם לְעוֹלָם לֹא
יָדָה נְבוּיָה כִּי־ אִם בְּצִלָּה דִּיחַ
הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם דְּבַרְוֹ אֲנָשִׁי
אֱלֹהִים הַקְּדוֹשִׁים :

Porque la Prophecia no fue en los tiempos paſſados trayda por voluntad humana, mas los ſanctos hombres de Dios hablaron ſiendo inſpirados del Eſpiritu ſancto.

ב

וְזֵם הָיוּ גְבוּיָה שְׁקָרִים בְּעִם
כִּמּוֹ זֵם בְּכֶם יְהוֹ מְלִמְדֵי־
שְׁקָרִים אֲשֶׁר יִבְיֹאוּ כְּפִירוֹת
הַמַּבְדִּיל וְיִכְחֲשׁוּ אֶת־הַמִּדּוֹן
אֲשֶׁר פָּדָה אֹתָם וַיַּמְהֲרוּ לְהַבִּיֵּא
עַל־נַפְשָׁם אֶת־אֲכֻדָּה :

Empero vuo tambien falsos Prophetas en el pueblo, como aurà entre vosotros falsos doctores, que introducirán encubiertamente ſectas de perdicion, y negarán al Sennor que los reſcató, trayendo ſobre ſi meſmos acelerada perdicion.

α.

18. Καὶ ταύτῃ τῇ φωνῇ ἡ-
μῖς ἠκούσαμεν ἃς ἐρῶν ἐνεχθή-
σιν, σὺ αὐτῷ ὄντες ἐν τῇ ὁρᾷ τῇ
ἀγίῃ.

*Et nous ouïmes cette voix enuoyee du ciel, estis avec lui en la saincte mon-
tagne.*

19. Καὶ ἔχοντες βεβαιότερον τὴν
προφητικὴν λόγον ὡς καλῶς ποιῶ-
ντες προσέχοντες, ὡς λύχνος φαί-
νοντι ἐν ἀσχυμῶν ἴπῳ, ὡς ὃ ἡ
ἡμέρα διαγίγσῃ, καὶ ὡς φῶς ὁρᾷ
ἀνατείλει ἐν τῇ καρδίᾳς ὑμῶν.

*Nous auons aussi la parole des Pro-
phetes tres-ferme, à laquelle vous fai-
tes bien d'entendre, comme à vne chan-
delle qui esclaire en lieu obscur, iusqu'à
ce que le iour commence à luire, & que
l'estoile du matin se leue en vos cœurs.*

20. Τῇ πρώτῃ γενώσκοντες ὅτι
πᾶσι προφητεία γραφῆς, ἰδίᾳς
ἐπιλύσεως οὗ γίνεται.

*Si vous entendez premierement ce-
la, que nulle prophetie de l'Eſcriture
n'est de particuliere declaration.*

21. Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου
ἠνέχθη τοῦτο προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ
πνεύματι ἁγίῳ φερόμενοι ἐλά-
λησαν οἱ ἄγιοι ἡμεῖς ἄνθρωποι.

*Car la prophetie n'a point esté iadis
apportee par la volonté humaine; mais
les ſainctes hommes de Dieu estans pous-
ſes du ſainct Eſprit ont parlé.*

ΚΕ + Α. Α. Γ.

Εἴνεστιν ὅτι καὶ ψευδοπροφῆται
ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται,
ψευδοδιδάσκαλοι οἵτινες παρεσ-
ξουσιν αἰρέσεις ἀπαλείας, καὶ τὴν
ἀγνοήσαντα αὐτοὺς διαπότῃ αἰ-
νούμενοι, ἐπαγγόντες ἑαυτοὺς ὡς
ἀπώλαται.

*Mais il y a eu aussi des faux pro-
phetes entre le peuple, comme il y aura pa-
reillemēt entre vous des faux docteurs,
qui introduiront couuertement des ſe-
ctes de perdicion, & renieront le Sei-
gneur qui les a rachetés, amenant sur
eux-mêmes ſoudaine perdicion.*

CAP. I.

18. Et hanc vocem nos audivimus de caelo allatam, cum essemus cum ipso in monte sancto.

And this voice was heard when it came from heaven / being with him in the holy mount.

19. Et habemus firmiorem propheticum sermonem: cui bene facitis attendentes quasi lucernæ lucenti in caliginoso loco, donec dies luceat, & lucifer oriatur in cordibus vestris.

We have also a most sure word of the Prophets / to the which ye do well that ye take heed: as unto a light that shineth in a dark place / untill the day dawn: & the daystar arise in your hearts.

20. Hoc primum intelligentes quod omnis prophetia scripturæ propria interpretatione non fit.

So that ye first know this / that no prophetie in the Scripture is of any private motion.

21. Non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia: sed Spiritu sancto inspirati, locuti sunt sancti Dei homines.

For the prophetie came not so by the will of man: but holy men of God spake as they were moved by the holy Ghost.

CAP. II.

Verunt verò & pseudo-prophetæ in populo, sicut & in vobis erunt magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis, & eum qui emit eos, Dominum negant: superducentes sibi celerem perditionem.

But there were false prophetes also among the people: even so there shall be false teachers among you: which privily shall bring in damnable heresies / & denying the Lord: that hath brought them: & bring upon them selves swift damnation.

Das I. Capitel.

18. Und diese Stimme haben wir gehört vom Himmelbracht / da wir mit ihm waren / auff dem heiligen Berge.

De wi hørde denne røst komme aff Himmelen / der wi vaare med hannem / paa det hellige Bierg.

19. Wir haben ein bestes Prophetisch wort / vnd jr thut wol / daß jr dar auff achtet / als auff ein Licht / das da scheinet in einem dunkeln ort / biß der Tag anbreche / vnd der Morgenstern auffgehe in ewren herten.

Wie haffue ir fast Propheteligt ord / De i gørel / at i gifue æt der paa / lige som paa it stund / der stin i en mørk sted / Iadtil Dagen kommer / oc Morgensternen opgaar i eders herte.

20. Und das solt ihr für das erste wissen / das keine Weissagung in der Schrift geschicht auß eigener Außlegung.

De der skulle i vde for der første / At der sket ingen Prophetie i Scrifften aff egen vdielgelse.

21. Denn es ist noch nie keine Weissagung auß Menschlichem willen herfürbracht / sondern die heiligen Menschen Gottes haben geredt / getrieben von dem heiligen Geist.

Ibi der ætke end nu nogen Prophetie kommen frem aff Mennteligt vilte / Men Gud's heilige Menister / bleffue vengde til aff den hellig Andarsale.

Das II. Capitel.

Es waren aber auch falsche Propheten vnter dem Volk / wie auch vnter euch sein werden falsche Lehrer / die neben einführen werden verderbliche Secten / vmbd verläugnen den HERREN der sie erkauft hat / vnd werden über sich selbst schnell Verdamniß.

Der vaare oc falske Propheter iblant Gødelte / Lige som der skulle oc vere falske lærere iblant eder / som der hoff skulle indføre forderffuelige Part / oc nekte den HERRE som dem købte / oc der skulle søre offuer dem selfen hastig fordamelse.

Kapitola I.

18. Item hlas my gline slo / selt possly s Nebe / kvoj gline byli s nim na Huoke Stant.

Amysly ten glas slysteli Eho / ry byl s mibá pryzas. on / vedac s nim na gorze Swietey.

19. A máme pevntgšš Pro / rockau kř / křtřžo poslaucha / gšce / dohke tñstje / halo Swi / te / křtřš swištj w temm m mš / st / aš se y den zaswistj / a / Dennie wšegde w Erdesch wassich.

Itemu mamy namocnyšš slo wo prorok / křhorogo piln / iac dohke cijnice / tako křganc / switace go na clemym mš / en / aš se džen obw / c / a tursyas / kř wšegde w Erdesch wassich.

20. Tomu napsy w ro / mšstje / kř křžž Prorocky / pššma / nehwš wšegššm / rožumu lidstřho.

To napsy wšegšš kř žadne / prorocky pššma atetšš wšegšš / go pryznucia.

21. Nebo nřdā nentš pšne / seno Prorocky / lidstř wšš / ale Duchem Swatym gšauce / nadchnuti / mluišwasi Swa / tš Dostj Lidž.

Abwšem ale wola lidž / kř pryznuc / one tšst nřstřžž / proro / c / ale swišt / lidž / Dostj / pob / džen oc Duchā swatogo mēw. it.

Kapitola II.

Swatš pal y fšalstšš Pro / rocy mežš lidem / halo y / mežš wām / budu Bšstřšš / wiš / křtřšš budau wmožowati / Koto zatracenti / atoho Pāna / křtřšš ge laupil zapřagšce / pšš / wožugšce sobě rychš žahnu / tš.

Bšstřšš fšššwš Procy mš / ožš lidem / tako rž mššš wš / mš bēda fšššwš / nāwššššš / Ehožš potaemšš w woda kř / ceršwa žarā jšwš / y Pānā šš tš / pršac křoty šš křpšš / šam / en šš / pržwōžšac pršššššššššššš.

ב

2 אִיתִיהוּן צִיר סִנְיָא
בְּחַרְבֵּינָאִית מְהֻלְכִין
דְּעִלִיָּהוּן יִתְגַּדֵּב אֹרְתָהֶן
דְּשִׁרְבָּה :

Emolti seguiranno le loro perdizioni: per liquali la via de la verità sera blasfemata.

3 וּבִיִּצְנוּתָא בְּמִלָּא גִבְלָא
יִקְנִין וְיִתְכֹּון דְּרִינְהוּן
לֹא שְׁלָא וְאִבְדִּיהוּן דְּ
דְּמָר :

*Ex avaritia facient mercantia di-
voi con finta parole: la condannatione de
quali gra lungo tempo non tarda, e la lor
perditione non dorme.*

4 אִן אֶלְדֵּא צִיר עִין
מִלְּאִכָּא דְּחֶטֶן לֹא חֵס
אֶלָּא בְּסֻטְמָא דְּחִשּׁוּכָא
אִסְרִיהוּן וְצִיר מָא לְשׁוּר
תִּחְתָּגוּן וְאִרְמָנוּן לְמִתְגַּטְרוּ
לְיִמָּא דְּרִינָא :

*Perche come la scampavebbono essi se
Idio non perdono a gli Angeli che pecca-
rono? ma precipitandoli ne l' inferno con
catene d' oscurità, gli dette ad offer reser-
vati al giudicio.*

5 וְעַל־עֲלָמָא דְּרִינָא
לֹא חֵס אֶלָּא נִטְר לְגִוְהָ
בְּרִינָה דְּכִאנוּתָא בְּדִ אִתִּי
טוֹבָא עַל עֲלָמָא דְּ
דְּרִינָא נְחִמָּא נִפְשֵׁן
בְּלִחוּד חֲתִי בְּמִנָּא :

*Enon perdonò a l'antico mondo, ma
conferuò Noè, ottavo banditor di iustitia,
quando fece venire il diluvio nel mō-
do de gl' impij.*

6 וּמִדְּרִינָתָא דְּסוֹדוֹם
וְדִעְמוֹרָא עֲבָדֵיהוּן לְקִטְפָּא
וְחִיב לְהוֹן בְּחִירָא וְסֵם
דְּמִיתוּתָא לְאֵלִין נִתְתִּידוּן
לְמַעַבְדֵּי רִישָׁא :

*E condannò a distruttione le città di
Sodoma e Gomorra, riducendo le in ce-
nere, esponendo le in esemplo a quelli che
dormano impiamente operare.*

ב

2 וְרַבִּים הָלְכוּ אַחֲרֵי זֵלֻתָם
אֲשֶׁר בָּם דֶּרֶךְ אֱמֶת מִנְּאִץ :

*Y muchos seguiran sus perdiciones: por los
quales el camino de la verdad sera blasphemado;*

3 וּבִבְצָעִים בְּעִלְיוֹת הַדְּבָרִים
יִסְחָרוּנָבָם כִּי־תוֹלַעְתָּם לֹא
תָמוּת וְאֲשֶׁם לֹא תִכְבֶּה :

*Y por avaricia haran mercaderia de vosotros
con palabras fingidas. sobre los quales la conde-
nacion ya de largo tiempo nose tarda, y su perdi-
cion no se duerme.*

4 וְאֵם אֱלֹהִים לֹא חֵס עַל־
תַּמְלָאכִים חַחֻטָּאִים כִּי־אֵם
בְּאֻקֵּי־חַחֻשָׁךְ הַפִּלִּים שְׁאוּלָה
וְיִתְּנֵם לְשִׁמּוֹד אֱלֹהִים דִּין :

*Porque como escaparon ellos, pues no per-
donó Dios a los Angeles que auian peccado: mas
antes auiendolos despeñado en el infierno con
cadenas de obscuridad, los entregó para ser reser-
uados al juyzio :*

5 וְעַל־עוֹלָם הָדָא שׁוֹן לֹא חֵס
כִּי־אֵם נִצֵּר אַח־נִחַ קוֹרָא צִדִּיק
הַשְּׁמִינִי בְּחִבָּיָא אַח־הַמַּבּוּל
מִים עַל־אֶרֶץ הַדְּשָׁעִים :

*Y pues no perdonó al mundo viejo mas an-
tes guardó a Noè octauo, pregonero de justicia :
y truxo el diluvio al mundo de malos:*

6 וְאַח־עֲרֵי סֹדֶם וְעִמּוֹרָה
בְּהִפְכָּה בְּהִפֹּךְ אַח־הָעָרִים שְׁפַט
לְחִכָּלִים וּלְחִוְהִיר אֹתָם אֲשֶׁר
עֲתִידִים לְחַטֹּאת :

*Y si condenó por destruycion las ciudades
de Sodoma, y de Gomorra, tornando las en ze-
niza, y poniendolas por exemplo a los que auian
de biuir sin temor y reuerencia de Dios.*

ג

2. Καὶ πολλοὶ ἐξαπολαύσουσιν
αὐτῶν τὴν ἀσελγείαν, δι' οὓς ἡ εὐδοκία
τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται·

*Et plusieurs enlauront leurs per-
ditions: par lesquels la voye de verite
sera blasphemée:*

3. Καὶ ἐκ πλεονεξίας πλεονεξίᾳ λό-
γους ὑμᾶς ἱμπερόουσιν· οἷς τὸ
κέρμα ἐκ πάλαι σὺν ἀργεῖ, καὶ ἡ
ἀπάληα αὐτῶν ἐνυστίζε·

*De sorte que par avarice ils feront
trafique de vous par paroles desguisees,
sur lesquels des pieça la condannation
ne tarde point, & leur perdition ne som-
meille point.*

4. Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἀμαρ-
τησάντων σὺν ἐφείσατο, ἀλλὰ σφ-
ρατὴς ζέφου τρεφώσας παρέδω-
κεν εἰς κέκλειον τηρημένους·

*Car si Dieu n'a point espargné les
Angeles qui ont peché: ainies ayant a-
bîmés avec chaînes d'obscurité, il les a
liurés: pour estre reserués au iugement:*

5. Καὶ ἀρχαίου κόσμου σὺν ἐ-
φείσατο, ἀλλ' ἐγδοον ἰνῶε, δικαιο-
σύνης κήρυκα ἐφύλαξε· καὶ θε-
κλυσμὸν κόσμου ἀποδῶν ἐπέλασε·

*Et n'a point espargné le monde an-
cien, mais a gardé Noè, lui huitieme,
heraut de iustice, & a ament le deluge
sur le monde des méchans:*

6. Καὶ πόλεις σπείμων ἐν γερ-
μᾶς πφρώσας καλᾶσφῃ κατῆ-
κεν, ὡς δόγμα μέλιντων ἐν
σβῶν πηλῶς·

*Et a condanné a subuerfion les vil-
les de Sodome & Gomorhe, les redui-
sant en cendre, & les mettant pour ex-
emple a ceux qui viuroient en impie-
té :*

2. Et multi sequentur eorum luxurias, per quos via veritatis blasphemabitur.

And many shall followe their damnable wayes / by whom the way of truth shall be thus spoken of.

3. Et in avaritia fictis verbis de vobis negotiabuntur, quibus iudicium iam olim non cessat: & perditio eorum non dormitat.

And through counterfeit words they will fained words make man chandise of you / whose iudgement long agoe is no farre off / and their damnation sleepeeth not.

4. Si enim Deus angelis peccantibus non peperit; sed rudentibus inferni tractos in tartarum tradidit cruciandos, in iudicium reservari.

For if God spared not the Angels / that had sinned / but cast them downe into hell and delivered them into chains of darkness / to be kept unto damnation.

5. Et originali mundo non peperit, sed octavum Noë iustitiae praeconem custodivit, diluvium mundo impiorum inducens.

Neither hath spared the olde world / but saved Noe the eight person a preacher of righteousness / and brought water flood upon the world of the ungodly.

6. Et civitates Sodomorum & Gomorrhæorum in cinerem redigens, everisione damnavit, exemplum eorum qui impiè acturi sunt ponens.

And turned the cities of Sodom & Gomorrah into ashes / condemned them and overthrowed them / and made them an example unto them that after should live ungodly.

2. Vnd viel werden nachfolgen ihrem verderben / durch welche wirdt der weg der Wahrheit verlästert werden.

De der stulle mange efftersolge deris sorderiff uelste. Formedest huijcke Sandbeds vey stal be spaartis.

3. Vnd durch Geiz / mit erdichten Worten / werden sie an euch handhieren / von welchem das vrtheil von langes her nicht säumig ist / vnd ihr verdammis schlefft nicht.

De de stulle handle mit eber formedest Gerig heb oc optrencke ord / Tra huijcke Dommen stal icke lenge soffue / oc deris sordermisse soffuer icke.

4. Dann so Gott der Engel / die gesündigt haben / nicht verschonet hat / sondern hat sie mit Ketten der Finsternis zur Helle verstorren / vnd übergeben / daß sie zum Gerichte behalten werden.

Zhtasparde Gud icke Englene / som fundede Men stotte dem til Hellsfuede meemordens fender / oc anuordebedem hen / ar de stulle bevaris til Dommen.

5. Vnd hat nicht verschonet der vorrigen Welt / sondern bewarete Noe den Prediger der Gerechtigkeit selbst / vnd führte die Sündflut über die Welt der Gottlosen.

De sparde hand icke den fremfarne Verden / Men beuarede Noereiserdigheds Predicare selft otende / De hand sorde. Syndflooden offuer de Wgudeligit Verden.

6. Vnd hat die Städte Sodoma vnd Gomorra zu aschen gemacht / vmbkehrt / vnd verdampt / Damit ein Exempel gesetzt den Gottlosen / die hernach kommen würden.

De hand glorde de Stæder Sodoma oc Gomorra til aske / omuende / oc sordamde dem / De hand sette de Wgudelige der merre Exempel / som stulle komme der effter.

2. A mnoz gegich zawednisz nasledowani budau / strze tierzj cesta prawdy / rauhansz bude poddana;

Awle naskadowac beda zglo nienia ich / przez ktore droga prawdy bedzie blazniona.

3. A w lakomstwie swem slowo pokrochmi o was kupiet budau. Kierzjzje obfauzenisgiz dawno nemisla / a iatra ceniz gegich nespiz.

A przez lakomstwo myslony m slowy wami kupiet beda / ktorzym potepienie toz zdawna nie omieszkawa / y ktorzy zartacenie nie dzemle.

4. Niech ponkwardz gest Wsh Angeluom tdyz zhszoli neobypustil / ale promozzj Petelnymz sirhlgedo Pestla / a wydal na obfauzenis / aby byli chowani k muteniz;

Abowsem test Bog Nalolom ktorzy byli zgrzeszili nie przepustil / ale lancuchami ciemnosci straciwshy je do piekła / podal je zachowane ku potepieniu.

5. A nomu prwnisntu Swetlu tak neobypustil / tron sama osintzo Noe hlafatle Sprawiedlnoszi zachowal / tdyz Potopu rwebl na nescheciny Swet.

Astacemu swiatlu nie przepustil / ale togo samo osmego opowiedaciz sprawiedliwosci zachowal / przywodzjz pothop na swiat nie poboiznych.

6. A tez Mesta Sodoma i Gomorrah w prach obratw / dopustil aby je proz padla / daw na nich pshklabem / ktiez budau nashlechtem nishniti.

A miastha Sodomey i Gomorey w prach obraciwshy w popiol wyroceniam porzypil / y weymil te przykladem tych ktorzy niepoboizni syc beda.

ב

7 וְלוֹט צְדִיקָה וְאַתְחִיבֶנּוּ
וְשִׁיעָה בְּצִדָּהּ מִן
הַיּוֹכֵחַ דִּמְסוּתָהּ :

E liberonne il giusto Lot, ch'era oppresso da la conversazione impudica degli abominabili.

8 בְּאַחֲיוֹ יֵדוּ בְּשִׁמְעֵל
צְדִיקָה כִּד אֲנִי בְּהֵוֶן כִּל
יוֹם שָׁנָה נִפְשָׁה דְּצִדִּיקָה :

Pierche questo giusto habitando fra essi, vedendo, e vedendo, assiggeua ogni giorno al giusto animo suo per la loro im-pudica opera.

9 יָדַע מִדִּבְרֵי לְמַכָּה
לְכַנְאָה מִן נְסִינָה לְעִנְיָה
דִּין לְמִשְׁר לְיוֹמָה דְּדִינָה
לְמִשְׁתַּנָּה :

Il Signore fa liberare i pñ da la tentatione e riferbare gli ingiusti ad esser puniti nel dia del giudicio.

10 יִתְרַאֲוּ דִין דְּבִבְסָר
דְּרִנְתָּה דְּשִׁנְבִיתָה מִהֲלִבִּין
דְּבִסִּין לְמִדְּנָה מִמִּדְּנִין
וְשִׁפְרִין לְהֵוֶן בְּנִפְשָׁהוּ וְלֹא
רִעִלִּין דִּיחֵוֶוּ מִדְּבִין לֹת
דְּתִישְׁבִּתָּה דְּמִלְתָּה
דְּקִישְׁתָּה :

E massimamente quelli che seguitando la carne, camminano ne l'immundicia concupiscentia e disprezzano la signoria, ligando se no audaci, e piacendo a se stessi, ne temono de dir male de le massie de l'superiori.

11 אִיכָּה מִלֹּאכָה חֵילָתָה
וְתִקְיָה מִנְהֵוֶן לֹא נִסְבִּין
עַל נִפְשָׁהוּ דִּינָה
דִּינִבְנָה :

Quando che gli Angeli, che per son maggiori di forza e di potentia, non danno contra esse denuntia al Signore impudica sententia.

12 הֵנּוּ דִין אִיךָ חֵילָתָה
דְּכִנְיָה דְּחֵוֶן לְפִתְחָה
וְלִקְוִטְצָה דְּמִוִּבְלָה ל
לֹאכְרִנָּה בְּדִלָה דִּינָהוּ
מִנְדְּבִין וּבְכִבְלָה דְּב
נִפְשָׁהוּ יִאכְרִין :

Ma costoro come animali bruti, trasparenti dal impeto materiale, fatti per esser preda e perdizione, dicendo male de le cose che non intendono, per animo de la lor corruptione.

ב

7 וְאַתָּה לֹוט הַצְדִּיק הַמַּעֲנֶה
מִהֲלִיכָה צְלוֹת הַקְדָּשִׁים יִמְלֹכְהוּ :

Y libro al justo Lot, el qual era perseguido de los abominables por la nefanda conversacion de ellos.

8 וְכִי־שָׁכַן הַצְדִּיק בִּינֵיהֶם
לְרִנָּה וּלְשִׁמוֹעַ אֶחָ־רֵעֵתָם
מִיָּמִים יָמִימָה הִשְׁמִי אֶת־נַפְשׁ
הַצְדִּיק בַּמַּעֲשֵׂי דִשְׁעָה :

Porque este justo de visita y de oydos, morando entre ellos, asigla cada dia su anima justa con los hechos de aquellos injustos.

9 וְיִדְעֵה יְרוּה לְמִלֹּט אֶת־יְרֵאָיו
מִמִּסְתָּהֶם וּלְנִצּוֹר אֶת־רִשְׁעֵיהֶם
לְיוֹם דִּין לְהוֹתָם דְּרִחוֹךְ :

Sabe el Seannor librar de tentacion a los pios, y reseruar a los injustos para ser atormentados en el dia del juyzio.

10 וְעַל־יָתֵד אֹתָם אֲשֶׁר הוֹלְכִים
בְּתִיבֵיהֶם אַחֲרֵי־טִמְאָה הַבְּשָׁר
בּוֹי שְׁלִטוֹנָה מִלֹּאֲי־לִבָּב עֲוִי־
תָּהֶם וְלֹא יִרְעוּ לְקַלֵּל לְכַבֹּד
אֱלֹהִים :

Y principalmente aquellos que figuiendo la carne, andan en concupiscentia de immundicia, y menosprecian la potestad, atreuidos, contrumaces, que no temen de dezir mal de las potestades superiores.

11 וְאֵף־כִּי־הַמַּלְאכִים אֲשֶׁר בִּכְחַ
וְגִבּוֹרָה גְדוֹלִים מִהֶמָּה לֹא יִשְׁאוּ
בִיְהוָה אֶת־מִשְׁפַּט הַקְּלָלָה אֲשֶׁר
עֲלֵיהֶם :

Como quiera que los mismos Angeles que son mayores en fuerza y en potencia, no pronuncian juyzio de maldicion contra ellas delante del Seannor.

12 וְהָאֱלֹהִים כְּבִהְמוֹת הָאָרֶץ
הַבְּעִירוֹת אֲשֶׁר גִּבְרָאוּ לְטוֹרָה
וּלְאִבְדָּה וּבְקִלְלָם אֶת־אֲשֶׁר לֹא
יִדְעִים בְּשִׁחַת נַפְשָׁם יִשְׁחָתוּ :

Mas estos diziendo mal de las cosas que no entienden, como bestias brutas, que naturalmente son hechas para presa y destruycion, pereceran en su perdicion.

ב

7. Καὶ δίκαιον ὡς καὶ τῶν ἀβόμων ἐν ἀ-
μάρτιᾳ τῶν ἀγαθῶν ἐν ἀ-
σέλγητι ἀναστροφῇ, ἱρρύσαστο.

Et en a deliurer le iuste Lot, qui estoit oppresse des abominables par leur infame conversation.

8. Ἐλπίματι γὰρ καὶ ἀκούσθῃ
καὶ ἐγκαταπαύων ἐν αὐτοῖς, ἡμέ-
ραν ἡμέρας ψυχὰς δίκαιας ἀ-
νόμοις ἐργοῖς ἐδασυνίζει.

Carce iuste la habitant contr'eux, par ce qu'il oyait & voyoit, tortentois de iour en iour son ame iuste, à cause de leurs mechans actes.

9. Οἶδε καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκ πη-
ρᾶς ῥύεσθαι, ἀδίκους ὅς ἐστι ἡμέ-
ραν κρίσεως καὶ ἀσεβέτους τρεῖν.

*Le Seigneur fait deliurer de tenta-
cion ceux qui s'honorent, & reseruer les iniustes pour estre punis au iour du iu-
gement.*

10. Μάλιστα καὶ τοὺς ἐπίσω σαρ-
κὸς ἐν ᾧ τῶν ῥημάτων μισοῦσι τοὺς
ἀγίους, καὶ κυριότητες καὶ φρο-
νέτας ῥημάτων, αὐτῶν δὲ, δόξας
ὃς τρέμουν, βλασφημῶντες.

*Et principalement ceux qui chemi-
nent après la chair, en conuoitise de pol-
lution, & méprisant les seigneuries, au-
dacieux, adonnés à leur sens, qui n'ont point horreur de blâmer les digni-
tés.*

11. Ὅπου ἄγγελοι ισχύος καὶ δύ-
νάμει μείζονες ὄντες, ὃς φέρουσι καὶ
αὐτῶν ὡς καὶ κυρίως βλασφημοῦν
κρίσιν.

*Comme ainsi soit que les Anges, qui
sont plus grans en force & en puissance,
ne donnent point sentence de blâme à
sen contre d'elles devant le Seigneur.*

12. Οὐ γὰρ οἷον, ὡς ἀλογὰ ζῶα φυ-
σικὰ γενηθέντα εἰς ἀλῶσιν καὶ
φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφη-
μοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν κα-
ταφθαρῶσινται.

*Mais ceux-ci comme bestes, brutes,
qui suivent leur sensualité, estans faites
pour estre prinies & destruites, blâmant
ce qu'ils n'entendent point, périssent par
leur propre corruption.*

CAP. II.

7. Et iustum Lot oppressum à nefandorum iniuria ac luxuriosa conversatione eripuit.

And delivered last Lothered with
the uncleanly connection of the wi-
ted.

8. *Aspectu enim & auditu iustus erat : habitans apud eos qui de die in diem animam iustam iniquis operibus cruciabant.*

For he being righteous / and dwelling among them / in seeing and hearing / vexed his righteous soule from day to day with their unlawfull deeds.

9. Novit Dominus pios
de tentatione eripere : ini-
quos verò in diem iudicii re-
servare cruciandos.

The Lorde knoweth to behaue the
godly out of temptation / and to reuele
the vnjust vnto the daye of iudgement
to bee punished.

10... Magis autem eos qui post carnem in concupiscentia immunditæ ambulant, dominationemq; contemnunt, audaces, tibi placentes: sectas non metuunt introducere blasphemantes.

And chieflie them that walke after
the fleſh; in the luſt of uncleannes; and
deſire the gouernement: which are preſ-
umptuous; and ſtand in their owne
cōfidence; and feare not to ſpeake euil of them
that are indigne.

11. Vbi angeli, fortitudine
& virtute cū sint maiores,
non portant aduersum se (à
Domino) execrabile iudiciū.

Where as the Angels which are greater both in power and might : give not railing judgement against them before the Lord.

12. Hiverò velut irrationalia pecora, naturaliter in captionem & in perniciem, in his quæ ignorant blasphemantes in corruptione sua peribunt.

But these as brute beasts, /er with
sensitallie and made to be taken, & de-
stroyed / speake euill of those things
which they knowe not, and / shall perij be
through their owne corruption.

Das II. Capitel.

7. Und hat erlöset den Gerechten
Loth / welchem die schendlichen Leute
alles leid thaten / mit ihrem unzüchti-
gen wandel.

De hand freſſte den reijſerdige Ior / huiſſen de
ſtendelige Iolck glorde als ont / mer deris trouwerlige
omgengelfe.

8. Denn dickweil er gerecht war /
vnd vnter ihnen frohnet / daß ers se-
hen vnd hören muste / quelen sie die
gerechte Seele von tag zu tage / mit
ihren vnrechten werken.

De efferdi hand vaar reesferdig / or hobe ißlanc
dem / ar hand naddis til ar see or here des / da pinre de
den reesferdige Siel dag fra dag / mer deris toresferdige
gerninger.

9. Der HERR weiß die Gottseligen auß der versuchung zu erlösen/die Ungerechten aber behalten zum tage des Gerichts zu peinigen.

HERREN needt af fresse de Gudstae aff sit-
stelle / Oc at beuare de Wrekerdige til Domme dag
at pine.

10. Allermeist aber die/ so da wandeln nach dem fleisch inn der vnreinen lust/ vnd die Herrschafft verachten/ dörstig/eigensinnig/nicht ergüttern die Majestäten zu lästern.

De aller meest dem/ som vandre effer Redet/ lrv-
renslig begering/ oc foracie Derstaf/ dristige/ egenjin-
dede/ icke bestue ved at bespaatte Waestaten.

11. So doch die Engel / die grösser
stärke vnd macht haben / nicht ertra-
gen das lästerliche Gerücht wider sich
vom HERRN.

Der som dog Englene / som haaffue større styrcke
 oc mægt / icke kunde lide den lastelige Dom mod sig af
 HERREN.

12. Aber sie sind wie die vñvernünftigen Thier/ die von Natur dazu geboren sind/ daß sie gefangen vñnd geschlacht werden/ lästern da sie nichts von wissen/ vñnd werden in irem verderblichen wesen vñnbkommen.

Men de ere som reformumstige Diar/som aff Na-
turen ere sedde der til/ at de skulle gribis oc siacis/ De
laste der som de vide inied aff/ oc skulle omsomme i de-
ris forderffuelige væsen.

Capitola II.

7. A sprawedliwého Lotha oblišténého bezprávijm neslicetných / ob smilného gogich obcowám wpsiwobodil.

W sprawie tegoż Lotu sprawa
wobec wyznaczonego w tym
ha niebnych ludzi wybrał.

8. Bratem zagistę y suchem
sprawedliwę był pfebywag n.e
y nimi / tchytto den odcene
sprawedliwau Duszy skutę
nieszlechetnini trąpili.

Abowiem on spráwiedliwy
mleſſiac miedzy nami, ná Pańcy
Dziś nie pobójmy ich spráwy
mi w dyac ie y ſyſtac duſze ſprá-
wiedliwa bracy.

9. **Omijé Pán Bůh sprá-**
wedliwé; polussenj wyswobo-
diti/ ale nesclichecné zachowati
te dni Soudněmu k mučeníj.

Wnieć Pan pobłagaj ludźi z
pożyciem wybrać, a ni. spras
wiedź na świąt ojca tu Farai
nie zachować.

10. A naywisse en' kerkijste
po w'ali t'la sw'cho w' jadost
necijorp chodij / a Dantwij
porupugij / zauffah' g'sauce /
fami sobt se lijbbice / nebohice
se bludih' w'woditi / raufagiji
ce se

Wzrostają cię Florzy są cię
temśac w aucyijay pojabl. wo-
ści. chodzą y ; ańkithwan gardza
iwowolal y w jobu sie kochaj
cy; nie lełaja sie bliżnić przelo-
żidłw.

11. Kdežto Angeli gsauce
wlešy w spole n w mocy nešli
lidě / ledwa trpi proti sobě
ten proflaty Saud (ode Pa-
na.)

Boż sam Aniołowie Echorzy
 dła y moca wieczyj sa, nie czynia
 bliżnię tego sadu przeciwko im
 wla a.

12. Tęto pał sako ne rozum:
nā howada/od pŕirozentiŝ gđau
do wŕzeniŝ a t zahynutiŝ w
tŕch wŕcch iŕerŕch neznagi/
rauhagiŝe ŝe. w poruŝentiŝ
ŝwŕm zahynau.

Alekta to mroczumne bytles
 thekthore są pstrybieniem sw
 mada / wejztonetu temu fonco
 m / aby coimane igitely / ty tze
 cy ganiac kłorych niewiedza / w
 szanemu swoim sągma.

ב

13 ויקבלו פורענות
בכאונות פריצתה ד
דעלמא מתחבין טולמא
וקמתא דפלחין אסטרניא
במשמיתא דנפשהון מ
מוצטרו להון אלזכון :

*Riprendendo la mercede de l'ingratitude:
comme quelli che si danno buon tempo ne le
loro ordinarie debite, sporcite e macchiate,
che si pigliano passa tempo ne i loro nega-
mi, banchettando insieme con voi.*

14 צניחון מלון וגייתא
וחשהו דלג לשחק
מטעיו נפשו דבית קומא
לית להו לכנתהון מלא
אלובותא פני לשתא :

*Che hanno gli occhi pieni d'adulterio,
insubordinati al peccato, mescolando le
anime instabili, havendo il cuore eserci-
tato ne la rapina, offendo figliuola de ma-
ledizione.*

15 שבקו אורחתה
תריצתא דמרת טעו מו
הימנותא ומהלכו בא
באורחה דבלעם דרמער
דאחב לאגרא דחטייתא :

*Che lasciata la dritta via, hanno er-
rando, seguendo la via de Balaam figliu-
olo di Bofor, alquanto amò la mercede ma-
gna.*

16 מרדיותא דיו קבל אל
מסטיגיותא נפשה דר
חמרא חרשא מומלג
במלג דר נשג ופלא
שטייתא פובניא :

*Et fu convinto de la sua ingratitude de-
percho en asinellamuta, parlando in voce
humana, raffrenò la pazza del Profeta.*

17 אליו חגון מעניג
דלא מניג עניג דמו
צדעירג מתניגין ד
ודעמטג דחשוכה מ
מתגטר להו :

*Questi son fontis senz'acqua, e muo-
ve le aquate da furia di ventos: a i quali è re-
stato baco interno l'oscurità de le tenebre.*

ב

13 לקחת את שכר רשעה
אשר לחפצם חושבים את
עדות ימיהם מומים ומאומים
המתענגים במרמות נפשם
באכלם עמכם לחם בבית
מרוח :

*Recibiendo el galardón de su injusticia re-
putando por deleyte poder gozar de deleytes ca-
da día: estos son suziedades y manchas: los qua-
les comiendo con vosotros, juntamente se recrea-
an en sus errores.*

14 עיניהם מלאו נאמים
וחטאה לא חנוח בעללוחם
מהתלים את נפשם נעות ונדות
ויש להם לב בוצע בצע ובני
מארה המה :

*Teniendo los ojos llenos de adulterio, y no
saben cessar de pecar, ceuando las animas incon-
sistentes, teniendo el corazón exercitado en cudi-
cias, siendo hijos de maldicion.*

15 בעובם את דרך ישרה תעו
והתעו הלכו אחרי דרך בלעם
ברבעור אשר אהב את שכר
רשעה :

*Que dexando el camino derecho han erra-
do, auendo seguido el camino de Balaam hijo de
Bofor, el qual amó el premio de la maldad.*

16 נלקח חוכמת רשעה נפשו
במביע האתור חבעידה בקול
אדם לכלא את כסלות הנביא :

*Y fue reprehendido de su maldad: vn ani-
mal mudo à costumbrado à yugo, sobre que yua
sentado, hablando en voz de hombre refrenó la
locura del Profeta.*

17 אלה הם בארות גשברים
אשר לא יכלו מים עניים
גנבתם סופה לאשר עיפה ואמל
צלמות נצור לעולם :

*Estos son fuentes sin agua, y nuues traydas
de coruclliao de viento: para los quales esta gu-
ardada eternamente la obscuridad de las tinie-
blas.*

C.

13. Κοινοῦντες μισθὸν ἀδικίας,
ἔδοντες ἡγοῦντες τὴν ἐν ἡμέρᾳ
τρυφῇ, ἀτίλοι καὶ μῶμοι, ἐν τρυ-
φῇ τῇ ἐν ταῖς ἀπίστῃς αὐτῶν,
συνδωχόμενοι ὑμῖν.

*Rapportans le salaire d'iniquité, &
prenans leur plaisir en leurs delices or-
dinaires, taches, souillures, prenans leur
cabat en leurs tromperies, en banquetant
avec vous :*

14. Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες μετὰ
μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύτους
ἀμαρτίας, δειλάζοντες ψυχὰς ἀ-
σεβεικτοῦς. καρδίαν γυμνασμέ-
νην πλεονεξίας ἔχοντες· κατήρας
τίκται.

*Ayant les yeux pleins d'adulterio, & qui
ne cessent iamais de pecher, amorfans
les ames mal affectées, ayans le cœur
exercé en rapines, enfans de maledic-
tion :*

15. Καταλείποντες τὴν ὁδὸν ὀ-
ρθὴν, ἐπαρνήθησαν ἐξ ἀπολήθησαν
τῇ ὁδῷ τῇ Βελαμ τοῦ Βοφόρ·
ὅς μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν.

*Lequels ayans delaisié le droit che-
min, se sont fourvoyés, ayans enuinié
le train de Balaam fils de Bofor, qui ai-
ma le salaire d'iniquité, mais il fut re-
dargué de son iniustice.*

16. Ἐλεγχθεὶς ἔχων ἰδίαν τῶν
νομιῶν. ὑποζυγισάμενον, ἐν ἀν-
θρώπῳ φωνῇ φεγγεῖ ἀμῶν, ἐνώ-
λυσεν τὴν τῷ τῷ σφῆτι τῶν φρο-
νῶν.

*Car vne asne muette parlant en
voix d'homme, reprima la folie du Pro-
phete.*

17. Οὗτοί εἰσι πηγὴ ἀνδρὶ νεφέ-
λαι ὑπὸ ἀέλατος ἐλαυνόμεναι, οἷς
ὁ ἥλιος τῇ ἀπύπτῃ εἰς αἰῶνα τῆς
τῆς τῆς.

*Ce sont fontaines sans eau, & nu-
ees demenees par le courbillon: aus-
quels l'obscurité des tenebres est reser-
uee eternellement.*

CAP. II.

13. Percipientes mercedem iniustitię, voluptatem existimantes dei delicias, coinquinationis, & maculę, deliciis affluentibus, in conviviis suis luxuriantes vobiscum.

And shall receive the wages of unrighteousness / as they which count it pleasure to live deliriously for a season. Spottes they are & blotches / delisting themselves in their deceivings / in feasting with you.

14. Oculos habentes plenos adulterii & incessabilis delicti. Pellicientes animas instabiles, cor exercitatum in avaritia habentes, male-dictionis filii.

Having eyes full of adulteries / and that can not cease to sinne / beguiling unstable souls: they have heavies eyes cased with concupiscences / cursed children.

15. Dereliquentes rectam viam erraverunt, secuti viam Balaam ex Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit.

Which forsaking the right way / have gone astray / following the way of Balaam the sonne of Bosor / which loved the wages of unrighteousness.

16. Correptionem verò habuit suę vesaniz, subigale mutum animal hominis voce loquens, prohibuit prophetę insipientiam.

But hee was rebuked for his insiquitie: for the dumbie ass speaking with mans voice / for hee had the foolishness of the Prophet.

17. Hi sunt fontes sine aqua, & nebule turbinibus exagitatz, quibus caligo tenebrarum reservatur.

These are welles without water / and cloudes carried about with a tempest: to whom the blacke darkenes is reserved for ever.

Das 11. Capitel.

13. Vnd den lohn der ungerechtigkeit davon bringen. Sie achtens für wol-lust / das zeitliche wolleben / Sie sind schande vnd laster / prangen von ew-ren Almosen / prassen mit dem ewren.

De saa wtterferdigheids lon der aff. De aere det for veltast / ar lessue daglige vel / de ere stam oc last de bramme aff eders Almisse / de brasse met eders.

14. Haben Augen voll Ehebruchs / lassen ihnen die Sünde nicht wehren / locken an sich die leichtfertigen Seelen / haben ein Herz durch trieben mit Seib / verfluchte Leute.

De haſue ayeen fulde aff Horeri / de lade tede forme dem jonden / de locke til sig de lefferdige Seel / haſue te hietre som er beslager mer gerighed / forbande de folck.

15. Verlassen den richtigen Weg vnd gehen irre / vnd folgen nach dem wege Balaam des Söns Bosor / welchem geliebte der lohn der ungerechtigkeit.

De forlade den rette vey / or gaa vilde / oc folde efter Balaams Bosor söns ven. hulten der elste wtterferdigheids lon.

16. Hatte aber eine straffe seiner übertretung / nemlich / das summe lastbare Thier redet mit Menschenstimme / vnd wehret des Propheten thorheit.

De hand ſick straff for sin ofuerredelse som daar / Der summe treibaarne Diur taledde mer Menneſtis talt / oc formentre Propheten ſin daarlighed.

17. Das sind Brunnen ohn Wasser / vnd Wolcken vom Windwirbel umgetrieben / welchen behalten ist ein tunckel Finsterniß in ewigkeit.

Disse ere Rilder vden vand / oc Skyer som om-driffuist aff huerluind / huilcke mordenes dumhed er beuaret til ewigt tid.

Kapitola II.

13. Wezmauce odpłatu neſprawnedlnofci ſwż. Za roztroſo magij kaſzcho dne kochanij / gſauce poſtſwma a mizkoſci: Roztroſo wlođnice na Hodech ſwżch s wami ſmilnijce.

S odnoſtac zapłata nęſprawnę dlnwoſci / przechođż s w dziecinę rzezi ſobie mę a powędne roſtoſy / plugaſtwe ſa y męzant ſtrozy kochanę ſiew zorađach ſwoich gdy z wami dzieładnę.

14. Oci magijce plnż enzoſe iſſwa / a nepeſtawagij hſeſſoti / laudijce Duſle neſtaſa wiktę / iſdece magijce obmyſtę laſomſwij / Synoroż pkoſe tenſwij.

Oczy męſa pelne cudzoſtoſwaj / y kharzy ſie w męſa przeſtę ob grzechu / wyladnęce doſę niektaſe rzezi / ſerce męſa wſwęciſone ſa wyoſteranę / lubję przeſtę.

15. Kętkij opuſtſwoſe ceſtu prawau / y zblaudili w hodoſſe na ceſtu Balaamowu / Bosor / ſterpż mędu neprawoſci miłoſnal.

Ktorzy opuſtſwoſy proſta droę / obladiſi ſie / y w dęli ſie droga Balaamę ſwę Bosorowę / ktorzy zapłathy nieſprawiedlnwoſci wmiſlowal.

16. Pretoż treſkanię męłka ſwrau ne maudroſi. Kbyż nę mę pod Cho. danę howado tlowętim blaſem mluwilo / a bręniſo Proroku geho nęmau droſti.

Nę ſtrofowęne przeſteſtwa ſwego cięrpial / abowiem niema oſlika terymo noſaca ludzkęm glos iem mowiac / zabęmowęła blaſis ſbwo prorockę.

17. Tę gſau palo Studni: ce bez wodny / a mſhy wicherz zbaufent / ſterpmęzo męrafota temnoſti ſe chowę.

Tę ſa ſtołami bez wodny / obloſ ſi ob wicherz padawę / ktorzy mę gępſe cięmnoſci nę wiktę ſa zachoſ węne.

ב

18 בַּחֲתִירוֹתֵיהֶן זִיר סר
סְרִיקוֹת רַעֲיוֹנָן מִמֶּלֶךְ
וּמִטָּעִין בְּרִגְתָּהּ דִּבְסָרָה
בְּאִסְטוֹתָהּ וּבְרִוִיחָהּ
וּבְפִצְחוֹתָהּ לֵאמֹלֵךְ דִּקְלִיל
אֶת־פִּצְצֵי דִּבְטָעִיוֹתָהּ ד
דְּאִוִּרְחָהּ מִהֶלְכִּין :

Petioche parlando parole di vanità più che arroganti, mescano con la concupiscenza de la carne che lo lasciano coloro, che s'erano del tutto estratti da quelle che conseruano nel l'errore.

19 לְחִירוֹתָהּ זִיר מֶלֶךְ
לְהוֹן וְאֵלֶיךָ אֵיתִיָּהּ ע
עֲבֹדָה דִּבְכֹּלָה כֹּל־מֶן זִיר
דְּמִוִּדָּה מֶן אֶשֶׁ עֲבֹדָה
הוּא אֶת־עֲבֹדָה :

Promettendo loro la libertà, offendo essi serui di corruzione: concio sia che da cui l'huomo è superato, a colui è sottoposto no seruitù.

20 אִין זִיר אֶת־פִּצְצֵי מֶן
טְמִאוֹתָהּ דְּעִלְמָהּ
בִּרְעִתָהּ דְּמִוִּדָּה וּמִחִינֵן
נְשׁוּעַ מִשִּׁחָה וּבְאִנּוֹן
תּוֹב מִתְּפִלָּה וּמִדְּבָרִין
וְהוּא חֲרִיתָהּ בִּישָׁה מֶן
דְּמִתְּחָהּ :

Perche se poi che sono offesi fur da l'immonditie del mondo, per la cognition del Signore e Salvador Iesus Christo, di nuovo emulando si in esse, ne son superati. La loro prima conditione è deuota a peccar che la prima.

21 בִּקְחַת זִיר טֹב לִיר
לְמִדְּעִיתָהּ לְאִתְּחָהּ
דְּבִאֲנוּ מֶן דְּלִמְדָּעוֹ וְתוֹב
לְמִתְּבָנִי מֶן פִּוְקִדְנָה
קִרְיָשָׁה דְּמִתְּנִיבָהּ לְהוֹן :

Imperche sarebbe stato loro il meglio non hauer conosciuto la via de la giustitia, che doppo l'hauerla conosciuta, ritornar fene a dietro dal santo precetto che era stato dato loro.

22 הִיא נִין לְהוֹן בְּלֹאֲתָהּ
דְּקִוְשָׁתָהּ הִיא בְּלֹאֲתָהּ
לְקִיבָהּ וְחִוִּירָהּ מִשְׁתַּיָּהּ
לְכַבְּרָהּ וּבְלֹאֲתָהּ :

Es è loro amantissimo quello che si dice per vero proverbio. Come ritornato al suo proprio vomito: e per calauda ritornata a tramalgarsi nel fango.

ב

18 כִּי־הִבֵּל גִּאֲוָתָם לְבִיעוֹן
בְּתִאֲחֹת וְלֹחַת הַבָּשָׂר יִהְיֶה אֹתָם
אֲשֶׁר בְּמַעַט סָרוּ מִדְּעִתָּם אֶךְ
עוֹד בְּשִׁגְגָה הֵלְכוּ :

Porque hablando arrogantes palabras de vanidad, ceuan con las concupiscencias de la carne en dissoluciones a los que verdaderamente auian huydo de los que conuerfian en error.

19 מִבָּשָׂרִים אֹתָם אֶת־חֲפִשָׁה
בְּהוֹתָם עֲבָדֵי־הַשְּׁחִיתָה כִּי־
הָאִישׁ אֲשֶׁר נָתַת מִמֶּנִּי אַחֵר
עֲבָדוֹ נַעֲשֶׂה :

Prometiendoles libertad, siendo ellos mismos siervos de corrupcion. Porque el que es de alguno vencido, es sujeto a la seruidumbre del que lo vencio.

20 כִּי־אֲשֶׁר עֲזָבוּ אֶחָ־גֹּאֲלָה
הָעוֹלָם בְּרַעַת אֲדִינָהּ וְגֹאֲלָהּ
יִשׁוּעַ הַמָּשִׁיחַ וְעוֹד גְּבוּכִים יִהְיוּ
הֵיךְ לָהֶם הָאֲחִירוֹת לְעוֹת
מִדְּאִשׁוֹנָה :

Ciertamente si auierendose ellos apartado de las contaminaciones del mundo, por el conocimiento del Sennory Salvador Iesus el Christo, y otra vez emboluiendose en ellas, son vencidos, sus postrimerias les son hechas peores que los principios.

21 כִּי־טוֹב הָיָה לָהֶם לֹא לְרַעַת
אֶת־דִּדְךָ הַצֹּרֶקָה מִדְּעַת וּלְשׁוֹב
מִאֲחֵרֵי־מַצִּיָּהּ הַקְדוּשָׁה הַגִּלְתָּהּ
לָהֶם :

Porque mejor les vuiera sido no auer conocido el camino de la justicia, que despues de auerlo conocido, tornarle atrás del sancto mandamiento que les fue dado.

22 כִּי־קָרָה לָהֶם דְּבַר־מָשָׁל
הָאִמָּה בְּכֹלֵב נֹשֵׁב עַל־קֶאֱוֹ
נְחִוִיר רַחֵץ אֶל־לֵילִי צִאֲחֹ :

Pero hales acontecido loque por vn verdadero proverbio se suele dezir: El perro es buelto a su vomito, y la puerca lauada es tornada al rebolcadero del cieno.

ג

18. Ὑπεροῦκα γὰρ ματαιότητος
φθιγγόμενοι, δολιζόμενοι ἐν δι-
θυμίας σαρκός, ἀσελγείας τοῦ
(ὀλίγου) ἀποφροσύνης τὰς ἐν πλῆ-
νι ἀναστροφὰς.

*Caren prononçant propos fort en-
flés de vanité, ils auerfient par les con-
cupiscences de la char, & par infolences,
ceux qui effeient à bon escient eschap-
pés d'entre ceux qui conuerfient en er-
reur :*

19. Ἐλθόντες αὐτοῖς ἐπαγ-
γελόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι παρ-
χοντες τῆς φθορίας. ὃ γὰρ περὶ τῆ-
ται, τὰς καὶ διδύλωται.

*Leur promettans liberté: comme
ainsi font qu'eux-mêmes soyent serfs
de corruption: car on est reduit en la
seruitude de celui par lequel on est lar-
menté.*

20. Εἰ γὰρ ἀποφροσύνης τὸ μίσος
ματῶ, τὸ ἴσος, ἐν διθυμίας τῇ
καρδίᾳ καὶ σαρκί. ἡτοῦ γοῖς, τὰς
τῆς καὶ πάλιν ἐμπαλινέτης τῆς
ταῖς, γὰρ αὐτοῖς τὸ ἴσος καὶ
ρονα τῶν καὶ τῶν.

*Car si apres estre eschappes des sou-
illures du monde, par la cognoissance
du Seigneur & Sauueur Iesus Christi:
toutes fois deroches ellā entortillés en
icelles, ils en font surmontés, leur der-
niere condition leur est deuene pire
que la premiere.*

21. Καρτίον γὰρ αὐτοῖς μὴ ἰ-
πηνωμέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιο-
συνης, ἢ διθυμίας ἐκαστοῦ ἐκ
τῆς ὁδοῦ ἀποφροσύνης αὐτοῖς ἀγίας
ἐν τῇ.

*Car il leur eust mient vale n'auoir
poiar cognu la voye de iustice qu'apres
fauoir cognu, se destourner arriere de
l'auoir commandement qui leur auoir
esté baillé.*

22. Συμβολοῖς ὅτι αὐτοῖς τὴν
ἀληθείαν παρεμίμης, κύων διθυμίας
ψας ὅτι τὸ ἴσος ἐξέρχεται: & ὡς
λασσομένη, εἰς κύλισμα βροχέων.

*Mais ce qu'on dit par vn vrai pro-
uerbe, leuz est aduenu. Le chien est re-
tourné à son propre vomissement: & la
puerclauée est retournée à le reuoluer
au borbier.*

II. PETRI.

CAP. IL

18. Superbia enim vanitatis loquentes, pelliciunt in desiderijs carnis luxurię, eos qui paululum effugiunt, qui in errore converlantur.

For in speaking swelling wordes of
vanitie / they beguile with wantonnes
through the lusts of the flesh them that
were cleane escaped from them which
are wrapp'd in error.

19. Libertatem illis promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis, à quo enim quis superatus est, huius & servus est.

Promising unto them liberty: & are themselves the servants of corruption: for of whomsoever a man is overcome, even unto the same is he in bondage.

io. Si enim refugientes
coinquinationes mundi, in
cognitione Domini nostri
& salvatoris Iesu Christi, his
rursus implicati superantur,
facta sunt eis posteriora de-
teriora prioribus.

For if they after they have escaped
from the filchinesse of the worlde through
the knowledge of the Lord : and of the
Saviour Iesus Christ are not tangled
again therein, and overcome the latter
cable is worse with them then the begin-
ning.

21. Melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiae, quam post agnitionem, retrorsum converteri ab eo quod illis traditum est sancto mandato.

For it had been better for them, not to have known the way of righteousness, than after they have known it, to turne from the holy commandment giuen unto them.

22. Contigit enim eis illud
veri proverbii: Canis rever-
sus ad suum vomitum: &
Sus lota in volutabro luti.

But it is come vnto them / according to the true prouerbe / The dogge is returned to his owne vomit : and / The sow that was washed / to the wallowing in the mire.

II. S. Petri.

Das II. Capitel.

18. Denn sie reden stolze wort / da nichts hinder ist / vnd reißē durch vn-
sucht zur fleischlichen lust / die jenigen /
die recht entrummen waren / vnd nun
im irthumb wandeln.

Thi de sale stolte ord / som inced er hof / oc lofte
 dem formedelst wueninghed til lobelig inst / som rettel-
 ge vaare vndkomne / oc vandre nu i vild farelse.

19. Was verheissen inen Freyheit/so sie selbst Knecht des Verderbens sind. Denn von welchem jemand überwunden ist/der Knecht ist er worden.

De de loffue dem Grijed/ aligewel ar de ere self for-
derffuelfens Dienere. Eht aff huifelen nogen er offuer-
uunden/ hans Dienere er hand bleffuen.

20. Denn so sie entflohen sind dem
vnsat der Welt / durch die erkenntniß
deß H E R R N vnd Heilandes Jesu
Christi / werden aber widerumb inn
dieselbigen geflochten vnd überwun-
den / ist mit ihnen das letzte ärger wor-
den denn das erste.

Thi a vnfinde de Verdens roenslghed / forme-
 delst vor H E R R I S o c Gheslens Ihesu Christi be-
 leydelse / oc bliffue beuerebe oc offueruundne igen der
 vdi / da er der sisse bleffue verre met dem end der soetse.

21. **Denn es wäre jnen besser / daß sie den weg der Gerechtigkeit nicht erkennen hettten / denn daß sie ihn erkennen / vnd sich kehren von dem heiligen Gebot / das jnen gegeben ist.**

Thi derwaare dem bedre / at de haffde icke ten
verferdighebens ven / end at de sende hannem / oc ven-
de sig fra det heilige Bud / som dem er giffute.

22. Es ist ihnen widerfahren das was
re Sprichwort: Der Hund frisset wi-
der was er gespeiet hat. Und die Sau
wölket sich nach der schwemme wider
im Kot.

Der sande Dedsprock er dem vederfaree/ Hun-
den æder igen der som hand synde. De Soen velier sig
i Starnee igen effter hun er toen.

II. S. Petrà.

Capitola II.

18. Nebo pyssně marnosti
mluvějce / laudij w rozkošy
člepněho smilstwa / w tectij
nedokončle warugij se hčij
chuow / a w bludu bydlějce.

Abowiem nadoła prożność
mowiac/ przypobiera przys pos
iadliwość ciała y prośby ty ktora
sy prawdywie wcieli byli od os
nych krotzy w bladsie przemysle
dawata.

19. Širobodu glm silbugli/a
glauce sami služebnicy poruše
nj. Neb od toho kdo gest pfe.
možen / toho v služebnístem
gest.

Wolność im obywatela gdyż
 samą sędzią skądienia / ábowiem
 kto jest od tego przezwyciężony /
 tym też jest zwyciężony.

20. A kónj pat ti tkeji vstij
lagij postturn svéta tohoro /
stije inámost Pána nasscho
a Spasitelu Gisu Krysta / vs
pni zase gimí bývagij plemo-
žni a w ně wvalent / tchdy vti-
něno gíau gimí pol ledniji w tch
horstj nežj prvni.

Zofeslby vřeřly plug mo-
 řet w: ařh přez vřaně Pánay
 zdawicela Jezo Krysta / ty. m. se
 smotawř byli wyražen: th. dy
 ořetn: stan id řat se gorřly niř
 pletwř.

27. Neb gest bylo gim lžpe
 cslu Spravedlnosti nepoznā:
 wat/ neſt popoznāntj zafsz;
 pŕt odwrātiti/ od toho Pŕfā;
 zantj Swatŕho/ ſtŕtj gest
 gim bylo pŕw wydanō.

A lepieyby sm bylo nte vmač
 drogi sprawiedliwosci / nstl poz
 namby cofnac sie na zad od swias
 they nanky sm podaney.

22. Treffi se zagistě na ně
ono pravě Pstislomij: Des
nawrătil se k swěmu wpyra-
tu. A toto: Swině vmyč /
zase se wvalila do kalisťe blá-
ta.

Nie siem przydało co praw-
 dyma przypowieścią pospolitą
 mówiącą! Preswrocił się do mte-
 ćsi swego i winił wmyła do sa-
 luiz błogą.

ΚΕΦΑΛ. γ.

1. להדא השא אנא חביבי
התרתיו כתב אנכי לכו
אגדתא דכתיב מקים אנא
בעדהנא לזכרם
דדענכון:

Carissimi, io vi scrivo ora questa seconda epistola, per amandus leguale flegio con ammaziamiento la sincera vostra mente.

2. דתהוון עדין למלא
דמו קדם מתאמריו מו
בנינא קדשנא ולפיקתנא
דדני שליחא מרו ומחני
אנן:

Accordez vous à vous souvenir de la parole que je vous ai dite dans la première épistole, et de la Doctrine de nos Apôtres du Seigneur & Sauveur.

3. דהא דין לוקדם נדעון
דכיומנא תרין יאחיו
אנשא דפרנא וטעני דע
דעלמא דנא ברגינתא
דנבשהו ילכו:

Sapendo in prima quaffo che no gli ultimi giorni verranno de beffatori, che camminaranno secondo le loro proprie concupiscenze.

4. ואמריו איכו חביר
מאכנא דמאחיתא מו
בתר דין דמכו אכחתו כל
מדם הכנא מקמי מו
רישיתא דעלמא:

E dicentes, Dico à la promesse de la fin venant à l'antichriste que du ciel & du Paradis s'adormiront, toute la chose comme persévérant ainsi comme dès le principe de la création.

5. מטול דתא מוהלו
מלא לטעני להו ד
דשמיא הו מוהלו
וארצא מו מוהלו
דמיא מתקמי מוהלו
במלחא דאלהא:

Certo essi sono volentariamente ignoranti de questo che i cieli erano già gran tempo, e la terra, consistendo dentro d'acqua, e per mezzo l'acqua, per la parola de Dio.

6. מטול הנון גיר דמו
קדים עלמא דהו
מלא נאב:

Per le quali cose il mondo che era allora mandato d'acqua, perit.

1. ומעתה אחובי שנית כותב אני
לכם אחת אגדת הוואת להתעורר
בזכרון את חמאת רוחכם:

Charissimos, yo os escribo aora esta segunda carta, por la qual despierto con exhortacion vuestro limpio entendimiento.

2. לזכר דברים אשר מקדם
מדברים בפני הנביאים הקדושים
ומצותנו אשר הוים אנחנו
שליחי אנחנו ומושיענו:

Para que tengays memoria de las palabras que antes han sido dichas de los sanctos Prophetas, y de nuestro mandamiento, que somos Apóstoles del Sennor y Salvador.

3. וזאת בראשונה תדעו כי
יבואו באחרית הימים תעלולים
ההולכים בתאוות נפשותם:

Sabiendo primero esto, que en los postrimeros dias vendran Burladores, andando segun sus proprias concupiscencias.

4. לאמר אני מאמר בואו כי
מאשר ישנו אמתינו כל דברים
על פנים עומדים מראשית
הבריאה:

Y diciendo: Adonde esta la Promessa de su aduenimiento? Porque desde el dia en que los Padres durmieron, todas las cosas perseveran así como desde el principio de la creation.

5. אך בסלה ותפצר נכחד מהם
כי השמים היו מקדם ותארץ
ממים ובמים קמה בדבר
אלהים:

Cierto ellos ignoran voluntariamente, que los cielos fueron en el tiempo antiguo: y la tierra que por agua y en agua esta escatada por la palabra de Dios:

6. אשר עליהם מקדם הארץ
במי המבול נשחתה:

Por loqual el mundo de entonces pereció anegado por agua.

Τούτω ἡδη ἀναπαύσας, δευτέρως ὑμῖν γράφω ἀγαλλύων, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τῷ εἰληκεσθῇ ἀγαθόν.

Bien aimés, ie vous escri deffia ceste seconde epistre, par laquelle ie reuelie par aduantage vostre pur entendement:

2. Μνησθῆναι τῶν προηρημένων ῥημάτων ἀπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐπιτολῆς ἧς κερύμα καὶ σωτῆρ.

Afin qu'ayez souuenance des paroles qui au par auant ont esté dites par les saints Prophetes, & de nostre saint commandement, qui sommes Apôtres du Seigneur & Sauueur.

3. Τῷ πρώτῳ γνώσκοντες, ὅτι ἐλθόντων ἐπ' ἔσχατα τῶν ἡμερῶν ἐμπορεύεται καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας προδρόμοι.

Sachant tout premierement cela, qu'il viendras derniers iours des moqueurs, cheminant selon leurs propres conuiscences:

4. Καὶ λέγοντες, πῶς ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γάρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντες οὕτως ἀφαιρῶνται ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

Et disans, Où est la promesse de son aduenement? car depuis que les Peres sont endormis, toutes choses perséerent ainsi dès le commencement de la creation.

5. Καὶ γὰρ αὐτοὺς τῷ θῷ γνώσκουσιν, ὅτι ἐρανοὶ ἦσαν ἐκ νεφελῶν, καὶ ἡ γῆ ἐξ ὑδάτος. ὃ δὲ ὑδάτος συνεστῶκεν, τῷ θῷ καὶ λόγῳ.

Car ils ignorent volontairement ce point, que dès iadis les cieux ont esté leurz, & la terre consistant dedans l'eau, & parmi l'eau, par la parole de Dieu.

6. Διὸν ὁ τότε κόσμος ὑδατι καὶ χυλῶσιν ἀπώλειτο.

Par lesquelles choses le monde d'alors est péri, étant couuert d'un deluge d'eaux.

HAnc ecce vobis charis-
simi secundam scribo
epistolam, in quibus, ve-
stram excitò in comuni-
tione sinceram mentem.

This second Epistle I now write
unto you, beloved, where with I stirre
up, and warne your pure mindes.

2. **V**rememores sitis eorum
quæ prædixi verborum à san-
ctis Prophetis, & Apostolo-
rum vestrorum, præcepto-
rum Domini & Salvatoris.

To call to remembrance the words, which were said before of the holy Prophets; and also the commandment of us the Apostles of the Lord and Saviour.

3. Hoc primum scientes, quod venient in novissimis diebus in deceptione illores, iuxta proprias concupiscentias ambulantes.

This first vnderstande / that there
shall come in the last dayes / mockers /
which will walke after / their lusties.

4. Dicentes, Vbi est promissio aut adventus eius? ex quo enim patres dormierunt, omnia sic perleverant ab initio creaturæ.

And say / Where is the promise of
his coming ? for since the fathers died /
all things continue a life from the be-
ginning of the creation.

5. Latet enim eos hoc volentes, quod cæli erant prius & terra, de aqua, & per aquam, consistens Dei verbo.

For this they willingly receive not /
that the heavens were of old / and the
earth that was of the water and by the
water / by the word of God.

6. Per quæ, ille tunc mundus aqua inundatus periiit.

Therefore the world that then was,
perished, overflowed with the water.

Dies ist die ander Epistel /
die ich euch schreibe jr lieben / im wol-
cher ich erwecke vnd erinnere etwen
lautern sinn.

Dette er den anden Epistel / som ieg scriffuer til eder / i elskelige / thiuldet ieg opuefter oc paamin-
der eders rene sind.

2. Daß jr gedencket an die wort/die
 euch zuvor gesagt sind von den heil-
 igen Propheten / vnd an vnser gebot/
 die wir sind Apostel des HERRN
 vnd Heilands.

Het stille tencle paa de ord / som edere ere tilforn
 sagde aff de heilige Propheet 1 / ee paa vort Bud / w.
 som ere vor **HERR** I See Gheiseris Apostle.

3. Und wisset das aufs erst/dass in den letzten tagen kommen werden Spötter die nach jren eigenen lästen wandeln.

De i Stulle der først vide/ ar der stulle kom ne i de
siste dage/ Despaanere/ som vandte effter deris egen
lyst.

4. Und sagen: Wo ist die Verheißung seiner zukunfft? Denn nach dem die Väter entschlaffen sind/ bleibt es alles/ wie es von anfang der Creaturen gewesen ist.

De fige/ huor er hans Tilkommelsis Løfte? Thi
effter at Gedrene soffuede hen / da bliffuer alting / lige
som der vaar aff Creaturens begyndelse.

5. Aber mutwillens wollen sie nicht wissen / daß der Himmel vorzeiten auch war / darzu die Erde auß Wasser vnd im Wasser b.standen / durch Gottes Wort.

Men aff forredelighed ville de icke vde/ar Him-
melen oc vaar i fordom tid / der til mee Jorden stadig
aff vand oc vdi vand / formedelst Guds Ord.

6. Dennoch ward zu der zeit / die Welt durch dieselbigen mit der Sündflut verderbet.

Dog pleff paa den eib/ Verden forderffult forme:
dels de samme met Syndfloden.

Nomilegss / hie centot
wam giz druchp list pif
sto / tierpmz wibuzugi w nar
pomynans wassp listiau moff.

Musleyby tuż then withary list
do waspise / w Ethorym Belys
ca myśl waffe przez nâpominânie
wibudiam.

2. Abſſie pamatowall na
ſlowa/ ſiorá gſau wám pſco
powſedná od ſerapſch Proro
táw/ a na naſſe Pſiſázanj
ſerſij gſme Apſſiſtſe Pána a
Spasſſſſe naſſſhe.

Abysł epami stałi słowá przes
powiedziane od świętych prorok
ów / y naukę naszą / ktorzy i słońcy
z apostołowie Pana y zbawiciela.

3. Toto naprwet wzbauce /
je pfigdau w poslednich dnach
s oflamawanijni / posmrtwa,
ti / podit sirych jadostij chodit
ce.

Tho naprezob wiedzac / si o
 stamich dni przeyda / syberie / or-
 zy d obz / chetaw / swoch wlasaych
 rostopach.

4. **A** křijlaglice: Ade gest za
slijbenij nebo pšichod aho t
Neb pal gřau Ducewz nashy
zankellwšicę wley tal trwa
g) od potáru swofenij.

A mowa egdyś tej obietnicy
 nieśa przysięga tegoż. Abowtem od
 tego czasu tak oycowig zasadał
 wsiadłi rzeczy tak twaig od g
 ciaku stworzenia.

5. A fceijz tomu tal chis /
 fceyto qeſt pzed nimu toto / Je
 glau Nibefa bpla pwiż rēz v
 Semēz wody / a fcei wodu to
 trwalo ſlowem Boſijim

Do dobrowolnie tego wstę-
piaszy niebá mi; powna sbały się
przez słowo Boże; y ziemiá z wo-
dy; y w wo dje posła w ona.

6. Strzeż się onen praw
ni Słotwodau gsa polopen
żonul.

Przedko świat Frory był na
tym czasie /zátropiony woda i gwałt

ג

7 מוֹהֶשֶׁת דִּין שְׁמִינִי
וְאֶרְצָה בְּמִלְחָה וְטִירִין
וּמִתְנַטְּרִין לְנוֹרָא לְיוֹמָא
דְּרִינָא נְלֵא וּבְכִנְנָא דְאִנְשָׁא
רְשִׁיעָה :

Il cielo che fino al presente, e la terra, son rapiti per la medesima sua parola, riserbandosi al fuoco nel dì del giudicio e della perdizione de gli huomini impii.

8 בְּהֵמָּה הֵיךְ תִּדְעוּן חֲבִיבִי
דְּיוֹמָא חֵד לִית מִדְּרִינָה
אִיךְ אִתָּה שְׂגִיד וְאִתָּה שְׂגִיד
אִיךְ יִיבֵמָה חֵד :

Hec sunt nota charissimi, una cosa, cioè che un garrus appressa il Signore è come mille anni, e mille anni sono come un giorno.

9 לֹא זִיד מְאֹדָה מְרִנָּה
לְמִי לְכַנְנָה (אִיךְ דְּסִבְרִין)
אִנְשָׁא וְתַמְחִין עַל
תּוֹחַרְתָּה (אִלָּא בְּמִתְרַחֵת
רִיחָה דִּבְנוּ לֹא עָבַד דְּאִנְשָׁא
וְאִבְד אֱלֹא דִּינָתָה לְכָל בְּנֵי
נָשָׁא לְתַיְבּוּתָה :

Il Signor che ha promesso, non tarda, si come alcuni la stimano tardanza: ma è paziente verso de nos, non volendo che alcun perisca, ma che tutti vengano à penitencia.

10 וְיִתָּא יוֹמָא דְּמִרְנָה אִיךְ
גִּבְרָא בְּרִלְיָא דְּבֵה יַעֲבִירוּ
שְׁמִינִי בְּחִינָא רַבָּתָא
אֶסְתַּבְּסִינִי דְּעִלְמָא מִן
רְחִמָא דְּנוֹרָה יִשְׁתְּרוּ
וְאֶרְצָא וְכָל עֲבִדֵּיהִי דְּבֵה
יִקְדּוּ בְּנוֹרָה :

Ma il giorno del Signor verrà come un ladro di notte, nel quale o uolo passaranno con grande sospetto: gli elemens ardentis si risolvono: e la terra, e le opere che sono in ella, si sono abbruciate.

11 אִיבְדִּין כָּל הָאֲנוּן
יִשְׁתְּרוּן אִיךְ וְלֹא לְכוּ
דְּתִיבִין קִדְשִׁין בְּכָלֵהוּ
וּבְכָלֵהוּ דְּתִיבִין
אֱלֹהִים וּדְכִיבִין :

Domendo dunque tutte queste cose di far, quales si bisognano gli offerre in sancte conuersationes e pietà.

ג

7 וְהַשְׁמַיִם וְהָאָרֶץ מַעֲלָה בְּאִתּוֹ
הַדְּבַר גְּמָאֲרִים הִמָּה לְאִשׁ גְּמָאֲרִים
לְיוֹם דִּין לְאִבְדֹן אֲנָשִׁים רְשָׁעִים :

Mas los cielos que son aora, y la tierra, son conseruados por la misma palabra, guardados para el fuego en el día del iuyzio, y de la perdicion de los hombres impios.

8 וְאַתָּה הַיָּמָה לֹא תִכְחַד מִכָּם
אֲהוּבִי כִּי־יוֹם אֶחָד בְּעֵינֵי יְהוָה
כְּאַלְף שָׁנִים וְאַלְף שָׁנִים כִּי־יוֹם
אֶחָד :

Mas, o amados, no ignoreys vne cosa, y es que vn dia delante del Sennor es como mil annos y mil annos son como vn dia.

9 לֹא מְאֹדָה יְהוָה אֶת־הַמְּאֹדָה
(כִּמּוֹ חֲשָׁבוּ אֲנָשִׁים כִּי־מְאֹדָה)
כִּי־אֵם מִמִּדְרָךְ אִפּוֹ עֲלֵינוּ וְלֹא
יִמָּחַד לְאִבְדֹן כָּל־אִשׁ כִּי־אֵם
לְשׁוֹב כָּל־ם לְתַשׁוּבָה :

El Sennor no tarda su promessa, como algunos la tienen por tardanza: empero es paciente para con nosotros, no queriendo que ninguno perezca, sino que todos sean recibidos à penitencia.

10 כִּי־בֹנָא יְבוֹא יוֹם יְהוָה בְּצִנְכָּ
בְּלִילָה אֲשֶׁר בּוֹ הַשְׁמַיִם בְּסַעַר
גְּדוֹל יַעֲבִירוּ הַסּוּדוֹת הַהָרִים
וְהָעִמְקִים וַיִּמָּסוּ וַיִּתְּבַקְעוּ בְּדוֹג
מִפְּנֵי הָאִשׁ וְהָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר
בָּהּ יִשְׂרָפוּ :

Mas el dia del Sennor vendrá como ladró en la noche en el qual los cielos passarán con grande estruendo, y los elemens ardiendo, seran deshechos, y la tierra, y las obras que en ella estan, seran quemadas.

11 וְכִי־כָל־הָאֱלֹהִים יִמָּסוּ מִפְּנֵי
הָאִשׁ אִיכָכָה יִשְׁוֶה לָכֶם לְהוֹת
בְּהִלְכֹת קִדְשׁ וְיִדְאָה יְהוָה :

Pues como sea así que todas estas cosas han de ser deshechas, que tales conuiene que vosotros seays en sanctas y pias conuersaciones.

ג

7. Οἱ γὰρ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, τὰ ἀνὰ λόγον τῆς παραγγελίας αὐτοῦ, περιτρεχόμενοι εἰς τὴν ἡμέραν, καὶ ὡς αὐτοὶ τῶν ἀσεβῶν ἀνδρῶν.

Mais les cieuz qui sont maintenant & la terre, sont celestés par la meisme parole, estans gardés pour le feu au iour du iugement, & de la destruction des méchans hommes.

8. "Εν γὰρ τῇ μὴ λαμβανέτω ὑμᾶς ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα ὡς καὶ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.

Mais, à vous bien-aimés, n'ignorez point vne chose, c'est qu'un iour est eueils le Seigneur come mille ans & mille ans sont comme un iour.

9. Οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς πῶς βραδύνει ἡ γενεή· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ἡμᾶς, μὴ βυλόμενός τις ἀπολείπει, ἀλλὰ πάντες εἰς μετάνοιαν χωρήσῃ.

Le Seigneur ne retarde point sa promesse, comme queques uns eiliment retardement, mais il est patient avec nous, ne voulant point qu'aucun perisse, ains que tous viennent à repentance.

10. "Ηδὲ γὰρ ἡ μέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐστίν, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ κατακαύονται πυρὶ, καὶ οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ὅσα καὶ ἡ κατασκευαίονται.

Mais le iour du Seigneur viendra comme le larron en la nuit, auquel les cieuz passeront avec un bruit effiant de tempeste, & les elemens seront dissouts par chaleur, & la terre, & toutes les ceuures qui sont en elle, bruleront entièrement.

11. Τῶν οὖν πάντων λυγρῶν, ποσὸν δὲ καὶ ἀρχὴν ὑμᾶς ἐν ἀγάπῃ ἀναστροφῇ καὶ ὁσιότητι.

Comme ainsi soit donc que toutes ces choses se doivent dissoudre, quels vous faut il estre en saintes conuersations, & ceuures de pieté?

7. Cæli autem qui nunc sunt, & terra eodem verbo repositi sunt, igni reservati in diem iudicii & perditionis impiorum hominum.

But the heavens and earth, which are now, are kept by the same word in store, and reserved unto fire against the day of judgement; and of the destruction of ungodly men.

8. Vnum verò hoc non lateat vos charissimi, quia unus dies apud Dominum sicut mille anni, & mille anni sicut dies unus.

Dear friends beloved; be not ignorant of this one thing; that one day is with the Lord; as a thousand years; & as a thousand years as one day.

9. Non tardat Dominus promissionem suam; sicut quidam existimant: sed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad penitentiam reverti.

The Lord is not slack concerning his promise; as some men count; but is patient towards you, because he will not have any one to perish; but will have all men to come to repentance.

10. Adveniet autem dies Domini ut fur: in quo cæli magno impetu transierint, elementa verò calore solvantur, terra autem & quæ in ipsa sunt opera, exurentur.

But the day of the Lord will come as a thief in the night; in the which the heavens shall pass away with a noise; and the elements shall melt with heat; and the earth and the works that are therein, shall be burnt up.

11. Cum igitur hæc omnia dissolvenda sunt: quales oportet vos esse in sanctis conversationibus & pietatibus.

Seeing therefore that all these things must be dissolved, what manner persons ought ye to be in all holy conversation and godliness.

7. Also auch der Himmel jetzt und die Erde/ werden durch seine Wort gesparet/ daß sie zum Feuer behalten werden/ am tage des Gerichts/ und Verdammis der Gottlosen Menschen.

Eige saasparis oc nu Himmel en oc Jorden/ for medelst hans Ord/ at de skulle bevaris til Ilden/ paa Dome dag/ naar de ugudelige Menneske skulle fordamis.

8. Eines aber sey euch unverhalten/ ir Lieben/ das ein tag für dem H & X/ XEN ist wie tausent jar/ und tausent jar wie ein tag.

Men en ting skal icke dolles saar eder/ at en dag er saar H & X & XEN lige som tusinde aar/ oc tusinde aar lige som en dag.

9. Der H & X X verzeucht nicht die verheissung/ wie es etliche für einen verzug achten/ Sondern er hat gedulte mit uns/ und will nicht/ daß jemand verloren werde/ sondern daß sich jederman zur buße kehre.

H & X & XEN tøffuer icke med sin Forrettelse/ som noale andre der for en forstæelse/ men hand hæfter taalmodighed med oss/ oc vil icke/ at nogen skal fortabis/ men at hver mand skal vende sig til Penitence.

10. Es wird aber des H & X X X tag kommen/ als ein Dieb in der nacht/ in welchem die Himmel zergehen werden/ mit grossem krachen/ die Element aber werden für hitze schmelzen/ und die Erde und die Werck/ die darinnen sind/ werden verbrennen.

De H & X & X X S dag skal komme/ som en Tøff som nattem i hundten Himlene skulle foraa/ med store bulder/ oc Elementerne skulle smelte af hede/ oc Jorden oc den gerning som der er vdi/ skal opbrennis.

11. So nun das alles soll zergehen/ wie sollt ir denn geschickt sein/ mit heiligem wandel vnnnd Gottseligem wesen?

Effterdi at det skal nu afsluttes forada/ hvo der ledes skulle i da vere sticte de/ med heilig omgængelse oc Gudeligt varen?

7. Ale Nebesa kteraz asai hnnij v Zem/ tchm/ Slowem Bzsim odloziena gsa/ a zachowana/ k ohni tedni Soudu ntmu/ a k zatracenij nestlechet nsh Edij.

Kalebsa v ktema kore teras sa/ tchm/ ze slowem zachowane ku ognowi na dzien pothpismia v zsmenai ntepo bozaych ludji bywala zachowane.

8. Bedno pat toto nechub was tapno nahmlecas/ ze gedinden v Pana Boha/ nato Tisje Lch: a Tisje Lch/ nato gediny den.

Przytym namleyky mied wam to nie budze chajno/ iz eden dzien v Pana jest tako lyshac lat/ a bystac lat tako eden dzien.

9. Nemessat dazh sibz shsmi/ nato nestekij za to nia: gij: ale trpillivzetsk pro was/ nechit byt do zhynul/ ale aby se wshchne obratili k pozanis.

Ute ometstia Pan kroy obtecal/ nato neshkory to mata za ometstia/ ale dierplyw jest prschwfo nam/ mied chac aby trouzy zgieli/ ale seby wshly ku wy namuprzygly.

10. Pstiget zagiste den Pa: nē nato plodg: w kterinzo Nebesa wellkau prudfestij zmēnij se/ a ziwlowt ohnem se rozplynau: Zem pat y to wē: cy kret na nsh glau spāleny budau.

Ko dshet pāsti prstbyse w mocy nato shodney/ gdy nteba z shsmem przemina/ y lyw oly se zas paltwēy rozshapta/ a ziemia y sprawy ktora nā mēzso/ zgorāta.

11. A ponēwadz to wshchto tal semā gushiti/ y nach pat wy mātē dshī w swatēm obid: wānsh a w mīloshiwostsh.

Obychby wshchzeshy rozshapta se/ takem byt mātē w swatēm obcowānsh y w poboznych sprāwāch.

12. מִקוֹי וּמִמְהָרִין
לְמַאֲתִיתָהּ יִמְאָה דְּאַלְהָא
דְּבִהָ שְׂמִינָא בְּנוּרָא יִשְׁתַּרְוּ
וְאִסְטוּכְסוּרֵי יִקְרֹדוּ
וּבְרִיתָא דְּבִרָא יִצְדֻקוּ :

*Aspettando, & affrettando a la ve-
nuta del giorno di Dio, per il quale i cieli
e la terra si trasformeranno, e gli ele-
menti ardendo si liquefaranno?*

13. שְׁמִינָא דִּין חֲדָתָא
וְאַרְצָא חֲדָתָא אֵיךְ מ
מוֹלְקָנָא דְּאַתְרֵיכֶם בְּחַבְדָּא
אֲנִיגְלִיוֹן מִתְּנִינוּ דְּבִרָתָא
תַּעֲבִירִי בְּאַנִּיתָא :

*Ma noi aspettiamo nuovi cieli e nuo-
va terra, secondo la sua promessa, me-
glio habuata la giustizia.*

14. מִטוֹל תֵּינָא חֲבִיבֵי אֲנִי
מִקוֹי אֲנִתָּו לְהִלִּי עֲנִי
הֵיךְ בְּתִשְׁמָשְׁתָּא סִגְנָתָא
דְּחִדִּישׁוּ דְּנָח מוֹס וְדִלָּא
לְשׁוֹן תִּשְׁתַּבְּחוּ בְּשִׁלְמָא :

*Per la qual cosa, carissimi, affrettan-
do voi queste cose, procurate con diligen-
cia di esser trovati da esse immaculati & irreprehen-
sibili in pace.*

15. וְלִמְנִצָּת רִוְחָא דְּאַלְהָא
חֲדַעְוֹ דְּלִטְיֹבֻתָא אֵיכְנָא
אֵף בְּלִישׁ אַחֵי חֲבִיבֵי אֵיךְ
חֲכִימָא דְּמִתְּבַרְכֵּנָא לָהּ
בְּתֵב לִכְוֹן :

*Et imputate a salute la lunga atten-
ta del nostro Signore: si como ancor Chae
servito il nostro fratello Paolo, secondo la
sapientia a lui data.*

16. אֵיכְנָא אֵף בְּכָל
אַנְתָּא מְמַלֵּל בְּהִיו עַל-
הִלִּי דְּבִרָתִי אֵינִי הוֹן פִּילָא
חֲשִׁיו לְמַסְתַּכְלוּ דְּהִנֵּן
דְּשִׁטְיוֹן וְדְּבִית קִימָא לִית
לְהִיו מִתְּפִכִּיו אֵיכְנָא אֵף
לְכַתְּבָא שְׂרָבָא לְאַבְרָמָא
דְּנִסְחָהוֹן :

*Como quello che in tutte le sue episto-
le, parla di queste cose: tra le quali me-
mo alcune difficili ad intendere, si che gli in-
dotti & instabili faranno, come ancora l'
altro Scrittore, a lor propria perditione.*

12. לְקוֹלָת וּלְמַהָר אֶל־בּוֹא יוֹם
יְהִיָּה אֲשֶׁר בּוֹ הַשָּׁמַיִם בִּמְנִיָּה
אֲשֶׁר יִמְסוּ נִסְדּוֹת שְׁרֻפּוֹת
הַמָּסוֹ :

*Esperando y apressorando hos para el adue-
nimiento del dia de Dios, en el qual los cielos si-
endo encendidos, seran deshechos, y los elemen-
tos siendo abrasados, se fundiran?*

13. בִּי־שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאַרְץ
חֲדָשָׁה בְּדִבְרוֹ מִקוֹיִם אֲנִיחֵנוּ
בְּאֲשֶׁר תֵּשְׁכֵן צִדְקָה :

*Pero esperamos cielos nuevos y tierra nue-
va, segun sus Promessas, en los quales mora la ju-
sticia.*

14. עַל־כֵּן אֲרוּבִי בְּקוֹחְכֶם אֶל־
הָאֱלֹהִים תִּזְעַקוּ לְהַמְצִיא לְפָנָיו
תְּמִימִים וּבְלִי מוֹס בְּשָׁלוֹם :

*Por lo qual, o amados, estando en esperanca
de estas cosas, procurad con diligencia que seays
del hallados sin macula, y sin reprehension en
paz.*

15. וְאַתָּה אֲרֹךְ אֲפִי אֲדִנְגֵּי
לְתַשׁוּעָה תִּחַעֲבֹדוּ כְּמוֹ גִּם פִּילֹס
אֲחֵינוּ אֲרוּבֵנוּ כְּחִכְמָתוֹ אֲשֶׁר
נָתַנָּה לוֹ כְּתֵב אֱלֹהִים :

*Y tened por salud la paciencia de nuestro
Sennor, como tambien nuestro amado hermano
Paulo, segun la sabiduria que le ha sido dada, os
ha escripto tambien.*

16. בְּאֲשֶׁר גִּם בְּכָל־אַגְרוֹתָיו
מְדַבֵּר עַל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּהִיו יֵשׁ
דְּבָרִים קָשִׁים אֲשֶׁר יִפְתָּלוּ
הַבְּעֵרִים שׁוֹנְאֵי מוֹסֵר וְחֹכְמַת
נְלָעִים וְנָלִידִים כְּמוֹ גִּם אַתָּה
כְּתָבִים אֲחֵרִים לְאַבְרָם וּנְפִשׁוֹתָם :

*Casi en todas sus epistolae hablando destas
cosas, entre las quales ay algunas difficiles de en-
tender, las quales los indoctos y inconstantes
tuercen, como tambien las otras Escrituras, para
perdicion de, si mismos.*

12. Προσδοκῶντας καὶ ἀπείδον-
τας τὴν παρουσίαν τοῦ τοῦ θεοῦ ἡ-
μέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρὸς ὄντος
λυθῇσιν, καὶ στοιχεῖα καυσόμενα
ταχίσιντι :

*En attendant, & vous hastans à la ve-
nue du jour de Dieu, par lequel les cieus
estans enflammés seront d flouts, & les
elementz fondront de chaleur.*

13. Καί οὖν ὁ οὐρανοὺς καὶ τὴν
κατὰ τὸ ἐπαγγελμα αὐτοῦ
προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη
καταικαί.

*Or attendons-nous selon la promes-
se d'icelui nouveaux cieus & nouvelle
terre, esquelles iustice habira.*

14. Διό, ἀγαπητοί, πῶς τὰ προ-
δοκῶντες, ἀσυνδάκτου ἀσπιλοι &
ἀμώμητοι αὐτῷ ἐρεθίσαι ἐν ει-
ρήνῃ.

*Parquoi, bien-aimés, en attendant
ces choses, estudez-vous à ce que soy-
ez trouvez de lui sans tache & sans re-
proche en paix.*

15. Καὶ τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν μα-
κροθυμίαν, σωτηρίας ἡμετέρας κα-
θώς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς
παῦλος καὶ τὴν αὐτοῦ δοθεῖσαν σο-
φίαν ἐγραψεν ὑμῖν.

*Et tenet pour salut la longue atten-
te de nostre Seigneur: comme aussi no-
stre bien-aimé frere Paul vous en escrit
selon la sapience qui lui a esté donnée:*

16. Ὡς καὶ ἐν πάσαις τῇ ἐπι-
στολῇ, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τῶν
ἐν οἷς ἐστὶ δυσνόηται, αἱ οἱ ἀ-
μαθεῖς καὶ ἀσέβητοι ἐστρεβλοῦσιν,
οἷς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, περὶ
τῶν ἰδίων αὐτῶν ἀπώλων.

*Comme celui qui en toutes ses Epi-
stres parle de ces points: entre lesquels
il y a des choses difficiles à entendre,
que les ignorans & mal asseurés ont été,
comme aussi les autres Escritures, à leur
propre perdition.*

CAP. III.

12. Expectantes & properantes in adventum diei Domini, per quem celi ardentres solventur, & elementa ignis ardore tabescent?

Looking for / and hastning unto the coming of the day of God / by the which the heavens being on fire / shal be dissolved / and the elements / shall melt with heat?

13. Novos vero celos & novam terram secundum promissa ipsius expectamus, in quibus iustitia habitat.

But we looke for newe heavens / a new earth / according to his promises / wherein dwellecth righteousnes.

14. Propter quod, charissimi, hæc expectantes, satagite, immaculati & inviolati ei inveniri in pace.

Wherefore beloved seeing that we looke for such things / be diligent that ye may be founde of him in peace / without spot and blemish.

15. Et Domini nostri longanimitatem, salutem arbitramini, sicut & charissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis.

And suppose that the long suffering of our Lord is salvation / even as our beloved brother Paul according to the wisdom given unto him wrote to you.

16. Sicut & in omnibus epistolis, loquens in eis de his in quibus sunt quedam difficilia intellectu, quæ indocti & instabiles depravant, sicut & cæteras scripturas, ad suam ipsorum perditionem.

No one / that in all his Epistles speaketh of these things / among the which some things are hard to be understood / which they that are vulgar and unstable pervert as they do also other Scriptures unto their owne destruction.

Das III. Capitel.

12. Daß jr wartet vnd eilet zu der zukunfft des tages des HERREN / in welchem die Himmel vom Feuer zugehen / vnd die Element für hitze zerschmelzen werden.

At i funde ventte oc haste til HERRENS dagis tilkomme / Vaa huilcken Himmels skulle forgaa aff ild / oc Elementerne smelte aff hede.

13. Wir warten aber eines neuen Himmels / vnd einer neuen Erden / nach seiner verheissung / in welchen Gerechtigkeit wohnet.

Men wi ventte en ny Himmel / oc en ny Jord / efter her hans Forheisselse / I huilcke Retferdighed boer.

14. Darumb / meine lieben / die weil jr darauff warten sollet / so thut fleiß / daß jr für jm vnbesleckt vnd vnstrafflich im Friede erfunden werdet.

Der saare mine elstelige / after di at i skulle der tage vaare vaa / Da verer sitige / at i funde findis vbesmitte oc vstraffelige saar hannem i Fred.

15. Vnd die gedult vnsers HERREN / achtet für ewer Seligkeit. Als auch vnser lieber Bruder Paulus / nach der Weisheit / die jm gegeben ist / euch geschrieben hat.

De acer vor HERRENS taalmodighed / for eders Salighed. Som oc vor elstelige Broder Paulus / scriff eder til / efter den Visdom / som hannem er giffuen.

16. Wie er auch in allen Briefen davon redet. In welchen sind etliche dinge schwer zu verstehen / welche verwirren die vngelernten vnd leichtfertigen / wie auch die andern Schrifften / zu ihren eigen verdammniß.

Lige som hand oc taler der om i alle Bress / I huilcke der ere nogle ting suare at forstaa / huilcke de vlerde oc lertferige foruende / lige som oc de andre Scriffter / til deris egen fordemelse.

Kapitola III.

12. Esaglice a posplychagie te kypstislii dne Paně / strze sterchoj Nebesa hostie rozpynau se / a zmlowě hortostij ohně wadnauiti budau?

Oczekywacy splesnac sie na przyście dnia Bozego / w Ktory nteba gorac rozstapia sie / y zpy w oły zapalone rozpustcja sie.

13. Nowżhopak Neba nōs wzemē / wedle slybaw geho / kō same / w kterychżto Sprawedli nost pkebywā.

Me nowych niebos y nowy zleme wrōle obietnice oczekawamy / w Ktorych sprawiedliwość mieści.

14. Protoż naymilszy / tohoto esaglice / snażte se / abyście nepossiwneńni a neporosseni pced nim nalezni byli w pokoji.

Przeto namilszy tych rzeczy oczekywając / starajcie sie abyście bez zmany / y bez nā ganienia od niego / pokojem byli znależeni.

15. A Pāna nasheho Begu Kypsta dlawho telani za spase nsi mēte / Jalso y naymilszy Bratr nās Pawel / podie danē sobe maubrositi psal wām.

A kterplawoć Pāna nāhego rozumyćie być sbawienie / Jalso y mily brāt nās Pawel w die das neytemu madrositi psal wām.

16. Tēmē we wsech Eplistolach swych / mluwē o tēch wētech / w nichž nē kterē wēcy gsau nesnadnē k srozumění / gež hlaupij a nescawěni pke wracugij / wako y gina Pisma k swēmu wlastnjmu zatracenij.

Jāko ten Ktory ntemat we wsech Eplistolach swych mluwē o tēch rzech / miedzy Ktorymi sante Ktoe zrudne ku srozumění / Ktoe nescawěni y nescawěni pke wracugij / wako y gina Pisma ku zatraceniu samych siebie.

ג

17. אנתו חביבי דמו
קדם ידעיתו איך יהיה קלא
אנשי יטעיון בטווי דח
דחסיני רעניא ותפלון מו
בשיטותא דהימנותא:

*Voi dunque, diletti, poi che già n'ha-
vete notizia, guardate, che non vi sen-
teate con gli altri del' error de questo mesando,
non cadiate da la vostra stabilità.*

18. רבו דיו בתרבות
טיבותא ובידעתא דמון
ומחניו יסוג משיח
דלה תשבחותא ואיקרא
וקולסא איך דבכל וכו' אה
השם ולעולם עלמין
אמין:

*Ma crescite nella gratia e cognitione
del nostro Signore e Salvatore Iesus Chris-
to. A lui sia gloria, & hora e nel di de l'
eternità.*

שלמות אצותא דפטרס
שליחא דמרתין:

ג

17. ואתם אחי אהובי כ'
יודעים מלפניהם השמרו לכם
פן ישיאונכם הפושעים בתועלתם
לנפול במסעוד גמשיכם:

*Asi que vosotros, o amados, pues estays a-
monestados, guardaos que por el error de los a-
bominables no seays juntamente con los otros
engannados, y caygays de vuestra firmeza.*

18. פרו ורבו בקהלה וברעת
אלונו ודואלנו ישוע המשיח
אשר לו הכבוד מעתה ועד-ליום
עולם אמן:

*Mas creced en la gracia y conocimiento de
nuestro Sennor y Saluador Iesus el Christo. A el
sea gloria aora, y hasta el dia de la eternidad,
Amen.*

תם וגשלם

ד'

17. Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ, περ-
γινώσκοντες φυλάσσετε, ἵνα μὴ τῶν
τῶν ἀθέσμων παλάνη συναπαχ-
θῆντες ἐκπίπτετε τῆ ἰδίας ἐσθλότητος.

*Vous donc, bien-aimés, puis que
vous en elles de via aduertis, gardez qu'
estans emporiés avec les autres par la
seduction des abominables, vous ne de-
cheiez de vostre fermeté.*

18. Αὐξάνετε τὴν χάριν καὶ γνώ-
σιν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος καὶ
ἡσθεύετε. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας αἰῶν. ἀμήν.

*Ains croissez en grace & en cognoi-
sance de nostre Seigneur & Sauueur Je-
sus Christ. A lui soit gloire & mainte-
nant, & iusq'a un iour d'éternité, Amen.*

ΤΕΛΟΣ.

17. Vos igitur fratres prae-
cipientes, custodite, ne in-
pientium errore traducti ex-
cidatis à propria firmitate.

*Ye therefore beloved / seeing ye know
these things before / beware / least ye
be also plucked away with the error of
the wicked / and fall from your owne
steadfastnes.*

18. Crescite verò in gratia
& in cognitione Domini no-
stri & salvatoris Iesu Christi.
Ipsi gloria & nunc in diem
aeternitatis, Amen.

*But growe in grace / and in the
knowledge of our Lorde and Saviour
Jesus Christe him be glorie both nowe
and for evermore / Amen.*

F I N I S.

17. Ihr aber meine Lieben / weil jr
das zuvor wisset / so verwaret euch/
daß jr nicht durch irthumb der ruch-
losen Leute / sampt inen versüret wer-
det / vnd entfallet auß ewer eigen Be-
stung.

*Men i / mine Elstelige / effeerd i vide der tilforn-
da foruaret eder / att icke formeckelst skadelose Folckis
vildfarelse / bliffue forfærde met dem / oc falde aff eders
egen Bestung.*

18. Wachset aber in der gnade vnd
erkentniß vnsers HERRN vnd Hei-
lands Jesu Christi. Demselbigen
sey ehre / nun vnd zu ewigen zeiten/
Amen.

*Men voyer i vor HERRN oc Frelseris Jhe-
su Christi naade oc bekendelse. Den samme vere ære/
nu oc til ewig tid / AMEN.*

Ende der andern Epistel S. Petri.

17. Protoż wy bratliż wiedzau-
cie to to / sami sibi ostyżhaote / a
byscie bludem nemanu rzech
głauce wędni / nawypadli do
swęho wwrzaniż.

*Wy tedy namiley by Prozy ty
rzeczy przed tym wiać / strzeżcie
sie / abyście będac w wiedzieniu hā
niebnaem biedem iż / nie wypadli
z własney siłoci.*

18. Ale restę w miłosci a w
poznaniu Pana naszego a
Spasitele Bęsiße Krysta.
Kieremuz bud Slawa nyny /
y w den wiečnosti / Amen.

*Me robicie włascie y w poznā-
niu Pana naszego Jesu Krysta /
Kieromuz, niech będzie chwala y
teraz / y na wieczna czasy / Amen.*

Stonawa se Druhá Kano-
nka S. Petri.

<p>1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem. It is shown that the problem is of great importance in the theory of the structure of the atom.</p>	<p>2. In the second part of the paper the author gives a detailed account of the experiments which have been carried out. It is shown that the results of the experiments are in good agreement with the theoretical predictions.</p>	<p>3. The third part of the paper is devoted to a discussion of the results of the experiments. It is shown that the results are in good agreement with the theoretical predictions.</p>
<p>4. The fourth part of the paper is devoted to a discussion of the results of the experiments. It is shown that the results are in good agreement with the theoretical predictions.</p>	<p>5. In the fifth part of the paper the author gives a detailed account of the experiments which have been carried out. It is shown that the results of the experiments are in good agreement with the theoretical predictions.</p>	<p>6. The sixth part of the paper is devoted to a discussion of the results of the experiments. It is shown that the results are in good agreement with the theoretical predictions.</p>
<p>7. The seventh part of the paper is devoted to a discussion of the results of the experiments. It is shown that the results are in good agreement with the theoretical predictions.</p>	<p>8. In the eighth part of the paper the author gives a detailed account of the experiments which have been carried out. It is shown that the results of the experiments are in good agreement with the theoretical predictions.</p>	<p>9. The ninth part of the paper is devoted to a discussion of the results of the experiments. It is shown that the results are in good agreement with the theoretical predictions.</p>